

หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดพระมหากษัตริย์และเจ้านาย
ระดับมัธยมศึกษา

ลีลาชีวิต

DCID LIBRARY

0000007477

ค 808.82

ฉ 546 ค

ค.1

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดพระพุทธศาสนาและจริยธรรม

ระดับมัธยมศึกษา

เรื่อง

ศีลาชีวิต

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

เลขทะเบียน	8000 8.5
เลขหมู่	
วันที่	1 พ.ค. 38

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง จำนวน ๑๐,๕๐๐ เล่ม

ลิขสิทธิ์เป็นของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๓๑

ผู้จัดพิมพ์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974 - 10 - 0571 - 7

คำนำ

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติไทยมาช้านาน มีส่วนช่วยให้สังคมไทยอยู่ได้อย่างสันติสุข ช่วยสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนวัฒนธรรมไทยมาตลอด กระทั่งการเปลี่ยนแปลงระบอบมาถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนา และเห็นควรต้องเสริมในข้อเรียนตบตงเยาวชน ได้ยึดมั่นปฏิบัติตามหลักธรรมโดยสม่ำเสมอ จึงได้มอบหมายให้กรมวิชาการจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์ขึ้น ในการจัดทำหนังสือดังกล่าว กรมวิชาการได้ขออนุมัติกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านเพิ่มเติมและหนังสืออ้างอิงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและจริยธรรม ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาชั้นคณะหนึ่ง ดังรายชื่อท้ายหนังสือนี้

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “ลีลาชีวิต” นี้ คณะกรรมการฯ ได้คัดเลือกมาจากบางส่วนในหนังสือ ลีลาชีวิต ของ นายสุชีพ ปุญญานุภาพ โดยพิจารณาเห็นว่าเรื่องสั้นทั้ง ๘ เรื่องนี้ ได้เน้นถึงคุณธรรมที่พึงปลูกฝังให้เยาวชนและนักเรียน เช่น ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย การรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน การให้อภัยตลอดจนความเข้าใจถึงเรื่องกฎของกรรม ในศาสนาพุทธ ไว้อย่างดี

กรมวิชาการขอขอบคุณคณะกรรมการฯ ผู้เขียนและผู้ที่มีส่วนร่วมจัดทำหนังสือเล่มนี้ให้สำเร็จด้วยดีไว้ ณ โอกาสนี้

วันที่ ๑๖ ๓.๑. ๒๕๔๔
เลขทะเบียน ๐๕๕๘ ๔๓
เลขเรียกหนังสือ ๘๐๘-๘

๑ ๕๔๖๑

๑๕ ๑๖

๑ (นายไกรวิทย์ วรพิพัฒน์)

๑ อธิบดีกรมวิชาการ

๒๕ มีนาคม ๒๕๓๐

สารบัญ

	หน้า
คุณปู่นักคิด	๑
ผู้เสียสละ	๘
สายไปหรือเปล่า	๑๕
ใครผิด	๒๐
นายสุดหนังไม่เหนียว	๒๓
ยอดยกมา	๓๐
ถ้าฉันจะเยือกเย็นกว่านี้	๓๗
เรื่องของวิรุพห์	๔๓

คุณปู้นักคิด

เมื่อพูดถึงคุณปู้ ดูเหมือนคนทั้งหลายจะรู้จักท่านดีในฐานะเป็น นักกฎหมาย นัคิด และเป็นคนเจ้าเหตุเจ้าผล

ไม่ว่าลูกหรือหลาน ถ้าจะขออะไรจากท่านหรือจะทำอะไรก็ตาม ท่านมักจะซักถาม ในเรื่องหลักการและเหตุผล จนเป็นที่เห็นได้อย่างแจ่มชัดว่าสมควรจะให้สมควรจะทำ ท่านจึงจะให้หรือยินยอมให้ทำ

ใครมีธุระรีบร้อน เรื่องที่จะไปพูดอย่างรวบรัด แล้วขอเงินท่าน เป็นไม่มีหวังสักรายเดียว ต้องซักไซ้ไล่เลียงจนแน่ใจว่า มีเหตุผลเพียงพอ แล้วจึงจ่ายให้

ความจริงการที่คุณปู้ทำอย่างนี้ ก็เป็นการต้อยตุงบ้างที่ทำให้ลูกหลานของท่าน ต้องคิดและไตร่ตรองก่อนที่จะทำอะไรลงไป และถ้าจะติดต่อกับท่านในเรื่องใด ๆ ก็ตาม ก็จะต้องเตรียมหลักการและเหตุผลให้ดี รวมทั้งทางหนีทีไล่ต่าง ๆ เวลาท่านซักถามด้วย รวมความว่าถ้าเป็นเรื่องไม่ดีไม่งาม หรือไม่สุจริตด้วยแล้ว ท่านซักประเดี้ยวเดียวก็จับได้ ผู้ที่ทำผิดพลาดหรือพูดปดให้ท่านจับได้แม้เพียงครั้งเดียว ก็จะไม่ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจอะไรต่อไปอีก

ทั้ง ๆ ที่คุณปู้ได้มอบทรัพย์สินก้อนใหญ่ให้แก่บุตร ๓ คนของท่านแล้ว โดยให้ที่บ้านและเงินสดเป็นสัดส่วนไปเสร็จแล้ว แต่ก็ยังมีเสียงพูดกันว่า คุณปู้ยังมีเงินสดอยู่อีกมาก รวมทั้งที่และตึกใหญ่ที่ท่านอยู่ในขณะนั้นด้วย เพราะเหตุที่คุณปู้มิใช่คนอนาถาแน่นอน จึงมีคนไปมาติดต่อใกล้ชิด

อยู่มาก ไม่เหมือนคนแก่บางคนที่ไร้ทรัพย์สิน จึงหาลูกหลานรักใคร่ดูแลเอาใจใส่ได้ยาก ไม่ค่อยมีใครเอาอกเอาใจเหมือนคุณปู่ในเรื่องนี้เลย

คุณปู่มักจะพูดอยู่เสมอในเวลาลูกหลานมาประชุมพร้อมกันมาก ๆ ว่า คนสมัยใหม่นี้ รู้จักแต่สิทธิกันโดยมาก หาดคนที่สนใจในหน้าที่ไม่ค่อยได้ พอพูดถึงสิทธิที่จะมีจะได้ก็เรียกร้องกันจนสนองความต้องการไม่ค่อยทัน แต่พอพูดถึงหน้าที่เข้าบ้าง ต่างคนต่างเกี่ยงกันยุ่งไปหมด เพราะเหตุนี้แหละ จึงขอสั่งไว้ไม่ให้ใครมาหวังในทรัพย์สินเงินทองของท่าน ท่านหามาได้ด้วยความรู้และเรี่ยวแรงก็จะอุทิศไปในการกุศลสาธารณะให้มากที่สุดที่จะมากได้ จึงขอเตือนลูกหลานทุกคนให้คิดตั้งตัวให้ดี ทรัพย์สินที่แบ่งให้แล้ว ก็แล้วไป จะต้องรู้จักอาศัยลำแข้งของตัวเองบ้าง ไม่ใช่หวังแต่มรดกเพียงอย่างเดียว

มีเรื่องที่แปลกที่สุดก็คือคุณปู่ได้ทำพินัยกรรมแบบเปิดช่องไว้ และมอบให้บุตรทั้ง ๓ ของท่านไปคนละฉบับ มีใจความสำคัญว่า เมื่อท่านถึงแก่กรรมแล้ว ขอมอบโฉนดพร้อมทั้งที่ดินให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดสร้างโรงเรียน ตัวที่ดินจะซื้อขายอิฐหักกากปูนไปก็ได้ จะได้สร้างโรงเรียนใหม่จนนักเรียนได้มาก ๆ เงินสดสำหรับทำศพ จำนวนเท่านั้นเท่านี้ ระบุไว้เสร็จให้ทำอะไรบ้าง มีรายละเอียดแสดงค่าใช้จ่ายไว้ แม้กระทั่งค่ารถสำหรับผู้จะซื้อของ หรือดำเนินการในงานศพของท่าน แต่ไม่มีเหลือไว้ให้ใครเลย เงินจำนวนนี้อยู่ในธนาคาร และได้มีคำสั่งไว้เรียบร้อยแล้ว ให้ถอนมาใช้จ่ายได้เมื่อท่านถึงแก่กรรม แต่มีคำสั่งทิ้งท้ายไว้ในพินัยกรรมอยู่หน่อยหนึ่ง ซึ่งคงจะไม่มีความหมายสำหรับใครนัก คือข้อความที่ว่า เมื่อท่านถึงแก่กรรม ให้ทนายความและลูก ๆ มาประชุมกันที่ตึกอ่านพินัยกรรมนี้ ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เสร็จแล้วผู้ใดไม่ว่าลูกหรือหลานจะอาสาสมัครทำงานให้ท่าน โดยไม่ได้รับอะไรตอบแทน ขอให้ผู้นั้นแสดงความจำนงต่อทนายความ

ได้ทันที งานที่ท่านต้องการให้ทำ คือไปแจ้งความที่สำนักงานทะเบียนท้องถิ่น นำแพทย์มาตรวจศพ เมื่อได้ใบรับรองของแพทย์ที่ทางเทศบาลจัดประจำไว้ ทุกท้องถิ่นแล้วจึงขอมรณบัตร เพื่อเคลื่อนศพไปไว้ที่วัด สวดครบ ๓ คืน แล้วให้บรรจุศพไว้ก่อน เมื่อครบ ๑๐๐ วันจึงค่อยเผาก่อนเผา ๒ เดือนครึ่ง ให้ผู้รับอาสาไปติดต่อยื่นหนังสือถึงปลัดกระทรวงที่ท่านสังกัดอยู่ เพื่อให้ทางกระทรวงมีหนังสือถึงสำนักพระราชวัง ขอพระราชทานเพลิงเผาศพ โดยกำหนดสถานที่วันเวลาให้เรียบร้อย แล้วให้สอบสวนทางสำนักพระราชวัง ว่า ได้รับหนังสือจากกระทรวงแล้วหรือยัง ตกลงดำเนินการให้ตามที่ขอพระราชทานหรือไม่ มรณบัตรนั้นให้ไปขอสำเนาจากสำนักงานทะเบียนท้องถิ่นอีก ๒ ฉบับ สำเนาทะเบียนบ้านอีก ๒ ฉบับ เพื่อนำไปยื่นที่กระทรวง เพื่อติดต่อเรื่องบำเหน็จตกทอด สมัยนี้จะได้ ๓๐ เดือน แบ่งให้ลูกทั้ง ๓ คนคนละ ๑๐ เดือน แต่ขอแนะว่า ถ้าใครรักท่านจริงก็อย่าเอาไว้เป็นส่วนตัวเลย ให้นำไปมอบบำรุงโรงพยาบาลที่ใกล้บ้านของคุณให้หมด

พินัยกรรมเปิดช่องไม่ซ้ำแบบใครฉบับนี้ ทำความเศร้าใจให้ลูก ๆ ของท่านมิใช่น้อย เพราะแนะนำให้อาสาสมัครทำงานแล้ว ยังให้มอบเงินที่จะพึงได้ไว้แก่โรงพยาบาลทั้งหมดอีกด้วย แต่ก็ห้ามถ้าใครจะรับไว้เป็นส่วนตัว เพราะเพียงแต่ว่า ถ้ารักท่านจริง ก็ให้ให้แก่โรงพยาบาล ความเศร้าของลูก ๆ นั้น ย่อมต่อเนื่องไปถึงหลานด้วยอย่างไม่ต้องสงสัย

ในที่สุด วาระสุดท้ายของคุณปู่ก็ผ่านมาถึง ท่านจากไปอย่างสงบ และอย่างได้เตรียมการทุกอย่างไว้ล่วงหน้าพร้อมสรรพ ลูก ๆ หลาน ๆ ของท่านมาประชุมพร้อมกัน ณ ดิถีหลังใหญ่ นั้น โดยมีทนายความเป็นเจ้าหน้าที่ มีการอ่านพินัยกรรมประหลาดนั้นในท่ามกลางผู้เกี่ยวข้องอีกครั้งหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่ทุกคนรู้อยู่แล้วว่ามีใจความอย่างไร เป็นพินัยกรรมที่มีได้ยกทรัพย์สินสมบัติให้ใครเลย มีแต่แนะนำให้แก่ส่วนรวม

ทนายความถามขึ้นว่า มีผู้ใดหรือไม่ ที่จะรับอาสาทำงานให้เปล่าตามที่คุณปู่สั่งไว้ ลูก ๆ ได้แต่มองดูหน้ากันแล้วก็นิ่ง คล้ายกับจะนึกว่าอาสาสมัครไปทำอะไรกัน ในเมื่อไม่ได้อะไรสักอย่างเดียว เมื่อทุกคนนิ่ง ทนายความจึงถามย้ำอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้หลานหญิงคนหนึ่งของท่านซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นมหาวิทยาลัย จึงยกมือไหว้คุณพ่อและคุณอา กล่าวขอภัยที่ขอรับอาสาสมัครทำงานตามที่คุณปู่สั่งโดยตลอด รวมทั้งเรื่องบำเหน็จตกทอด ซึ่งจะได้แก่คุณพ่อ และคุณอาทั้งสอง รวมเป็นสามท่านด้วยกัน แต่ใครจะรับไว้เป็นส่วนตัวหรือจะยกให้โรงพยาบาลก็สุดแต่ท่านผู้นั้น หลานหญิงผู้นี้ได้วิ่งเต้นแฉ่งความ นำหมอมามาตรวจ ขอมรณบัตร ขอสำเนา มรณบัตรและทะเบียนบ้าน เป็นต้น รวมทั้งติดต่อขอพระราชทานเพลิงศพด้วย

งานพระราชทานเพลิงศพเสร็จสิ้นไปเรียบร้อยแล้ว หนังสือพิมพ์ลงข่าวสดดีคุณปู่ในฐานะที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมอย่างเอิกเกริก พลอยทำให้ลูก ๆ หลาน ๆ มีหน้ามีตาไปด้วย เพราะน้อยคนนักที่ทำพินัยกรรมให้เป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อการศึกษาของเยาวชนเช่นนี้

บุตร ๆ ของท่านจะนึกกระดากใจหรืออย่างไรก็ตามที่ ไม่มีใครรับเงินบำเหน็จตกทอดไว้เป็นส่วนตัวเลย ต่างนำไปมอบแก่โรงพยาบาลที่ใกล้บ้านของตนหมดสิ้น

เวลาล่วงไปคล้ายมีปีกบิน

ในที่สุดก็ครบ ๑ ปี หลังจากที่คุณปู่ถึงแก่กรรม ทนายความมีหนังสือนัดลูกหลานของคุณปู่ให้มาประชุมกันในงานทำบุญวันถึงแก่กรรมของท่าน โดยอ้างว่าท่านสั่งไว้อย่างนั้น และให้ทุนไว้เพื่อการนี้เรียบร้อยแล้ว

เมื่อเสร็จสิ้นการทำบุญ ทนายก็บอกลูก ๆ หลาน ๆ ของคุณปู่ให้คอยฟังเรื่องราวอีกข้อหนึ่ง ซึ่งทำความตื่นตันทันให้แก่ทุกคนมาก นั่นก็คือ

ยังมีพินัยกรรมปิดผนึกอยู่อีกฉบับหนึ่ง ซึ่งท่านสั่งให้เปิดในวันทำบุญวันถึงแก่กรรมครบปีของท่าน ในการนี้มีเพื่อน ๆ ของท่านที่ได้ร่วมลงนามเป็นพยานในพินัยกรรมนั้น ได้รับเชิญให้มาเป็นพยานด้วย

ในพินัยกรรมนั้นกล่าวว่า ถ้าบุตรคนโตของท่านไม่รับบำเหน็จตกทอดไว้เป็นของตน โดยได้นำไปบำรุงโรงพยาบาลตามคำสั่ง ให้ทนายความจัดการจ่ายเงินในธนาคารที่ท่านฝากไว้อีกแห่งหนึ่งนั้น ๑๐ เท่า แต่ถ้ารับไว้เป็นส่วนตน ก็ได้เพียงที่รับไว้เท่านั้น ไม่มีสิทธิได้รับเงินจากธนาคารตามคำสั่งในพินัยกรรมฉบับหลัง ส่วนเงินที่ฝากไว้ในธนาคารอันมีจำนวนเป็นล้านนั้น เมื่อหักจากการให้แก่ผู้นำเงินบำเหน็จตกทอดบำรุงโรงพยาบาล ๑๐ เท่าแล้ว เหลือเท่าไรให้จ่ายแก่ลูกหรือหลานก็ตาม คนที่อาสาสมัครทำงานให้โดยไม่หวังอะไรตอบแทนตามพินัยกรรมฉบับก่อน แต่ถ้าไม่มีใครอาสาสมัครทำงาน โดยเกี่ยงกัน หรือทะเลาะเบาะแว้ง คัดค้านเรื่องทรัพย์สิน ก็ให้ยกเงินสดในธนาคารตามที่กล่าวไว้ในพินัยกรรมฉบับหลังบำรุงสาธารณกุศลทั้งหมด

ลูก ๆ พวกนี้ยิ้มออก เพราะได้รับเงินอีกคนละ ๑๐ เท่า ของจำนวนที่ส่งบำรุงโรงพยาบาล หลานหญิงผู้ไม่หวังอะไรกับได้เงินสดก้อนใหญ่จำนวนแสน เพราะรู้จักหน้าที่โดยไม่เรียกร้องสิทธิ

คุณปู่ให้หลักการและเหตุผล แก่ลูกหลานของท่าน แม้ในสมัยที่ท่านล่วงลับไปแล้ว.

ผู้เสียสละ

ไม่มีใครรู้ว่า ครอบครัวจน ๆ ซึ่งมีสมาชิกอยู่เพียง ๕ คน คือ มารดา บิดา ลูกชายคนโต ลูกสาวคนรอง และลูกสาวคนเล็ก หายไปไหนหมดทั้งบ้าน ประตูป้านซึ่งเป็นห้องแถวเก่า ๆ ปิดใส่กุญแจมา ๒ - ๓ วันแล้ว

ขอให้เรารู้จักกับสมาชิกของครอบครัวเป็นรายบุคคลสักครู่ บางทีจะทำให้พอเข้าใจอะไรขึ้นบ้างเกี่ยวกับความเป็นไปของคนเหล่านี้

บิดาคือนายแจ่ม อายุ ๕๐ ปี เต็มมัชฌิมวัยแล้ว เป็นคนพูดน้อย และไม่ค่อยคิดอะไรมากนัก ขยันทำมาหากินไม่กลัวความเหนื่อยยาก ถ้าจะกล่าวว่าเป็นดวงประทีปของครอบครัวก็น่าจะไม่ผิด

ภริยาของนายแจ่มชื่อ นางหยุด อายุพอ ๆ กับนายแจ่ม เป็นคนตรงกันข้ามกับนายแจ่ม ๒ ประการ คือ พูดมาก และคิดมาก เรื่องอะไรที่นายแจ่มเห็นว่า ไม่เป็นเรื่องนั้น นางหยุดมีเรื่องพูดได้เป็นชั่วโมง พอนายแจ่มล้มหัวนอนก็หลับ แต่นางหยุดไม่เคยทำสำเร็จ เพราะเป็นคนคิดมาก และไม่ชอบคิดคนเดียวด้วย บางครั้งนายแจ่มกำลังนอนหลับสบายก็ต้องตื่น เพราะนางหยุดปลุกขึ้นมาฟังข้อคิดเห็นและคำวิจารณ์เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งที่ในบ้านและนอกบ้าน แต่นายแจ่มก็ตั้งใจหายเขาปลุกให้ฟังก็ฟังอย่างเห็นอกเห็นใจผู้เล่า ไม่แสดงอาการไม่เห็นด้วย ไม่ขัดคอเลยทั้ง ๆ ที่บางครั้งก็รู้อยู่ว่า นางหยุดพูดผิดจริง ๆ สองสามีภริยากู่นี้จึงไม่ค่อยมีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน แต่ความดีของนางหยุดก็มีอยู่มาก คือไม่เกียจคร้าน ร่วมรับผิดชอบในความเป็นอยู่ของครอบครัวเต็มที่

ลูกชายคนโต ผู้มีนามว่า กล้า มีรูปร่างล่ำสันแข็งแรง จัดว่าเป็นชายหนุ่มรูปร่างมคนหนึ่ง มีนิสัยไม่ยอมเสียเปรียบใคร ถ้าเห็นใครอ่านหนังสือพิมพ์ ก็จะใช้วิธีขอรูดตรงโน้นนิด ตรงนี้หน่อย แล้วเลยถือวิสาสะแย่งมาอ่านทั้งฉบับ แล้วจึงคืนให้ เป็นคนรักศักดิ์ศรีมาก ไม่ยอมให้ใครดูหมิ่น ทั้งที่บางครั้งก็ไม่ค่อยเข้าใจดีนักว่า ศักดิ์ศรีหมายถึงอะไร

ลูกสาวคนรองชื่อ พ้าสาว เป็นหญิงรูปร่างที่ออกจะก่อความวุ่นวายให้แก่หนุ่มแถวนั้นมิใช่น้อย เป็นคนพูดเก่งเหมือนแม่ ชอบการแต่งตัวและความสะอาด จึงนับว่าได้ช่วยเหลือนางหยุด ในการดูแลบ้านช่องได้ดีตามสมควร

ลูกสาวคนเล็ก ชื่อเล็ก แต่อายุถึง ๑๖ ปีแล้วนั้นมีร่างใหญ่ จึงมิใช่คนที่เล็กอย่างใครจะพึงคิด คนนี้รูปร่างไม่งามเลย ถ้าจะกล่าวว่าขี้เหร่ก็คงไม่ผิด แต่เป็นคนเอางานเอาการรักพี่รักพ่อแม่

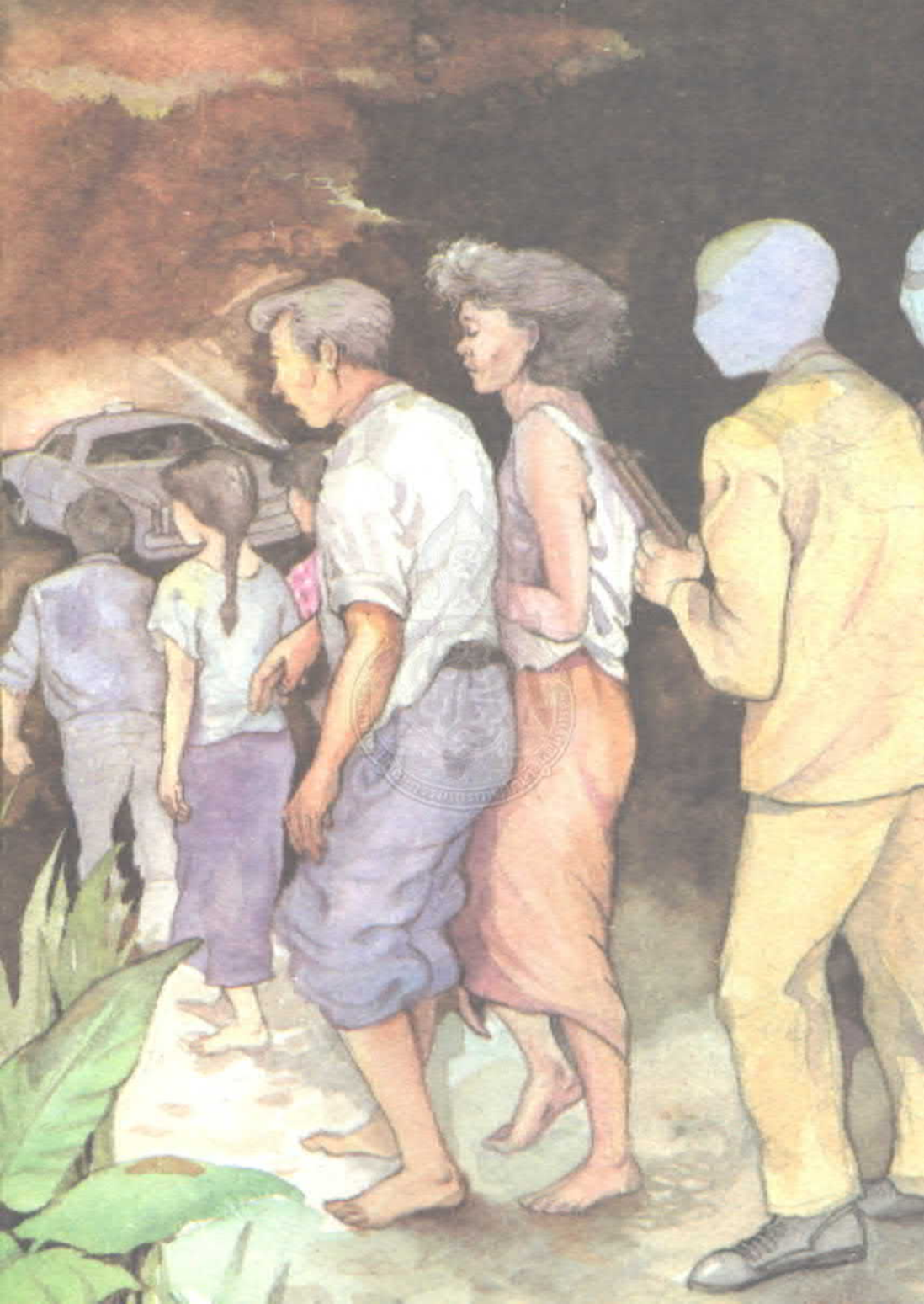
คราวนี้เราจะมาดูกันว่า ครอบครัวนี้นายไปจากบ้านได้อย่างไรท่ามกลางความตึกสัดของคืนวันหนึ่ง มีเสียงเคาะประตูเรียก “ลุงแจ่ม”

เนื่องจากนายแจ่มไม่เคยมีเรื่องบาดหมางกับใครจึงมิได้ระแวงว่าการเปิดประตูออกมาพบคนแปลกหน้าในเวลาค่ำคืนนั้น จะนำความเดือดร้อนมาให้

พอนายแจ่มเปิดประตู ก็มีชายฉกรรจ์ ๒ คน ถือปืนในมือ และปลุกทุกคนในบ้านให้ตามไปขึ้นรถ ซึ่งเตรียมไว้ที่ปากตรอก แม้จะเป็นรถแท็กซี่แต่ก็ดับไฟมองไม่เห็นหมายเลข ทุกคนตกใจไปตาม ๆ กัน นางหยุดพาลจะเป็นลมให้ได้ ผู้ร้ายที่มาบังคับให้ไปขึ้นรถทั้ง ๒ คนนั้นใช้ผ้าปิดหน้า เปิดแต่ตาจึงมองไม่เห็นหน้าชัดเจน แม้เสียงก็รู้สึกว่าจะแต่ละคนดัดเสียงพูดจนทราบไม่ได้ว่าเสียงจริงเป็นอย่างไร

รถพาคนเหล่านั้นไปที่บ้านร้างแห่งหนึ่งที่ซานพระนคร ทุกคนเมื่อ

เข้าไปในบ้านนั้นแล้ว ก็ถูกมัดมือเท้าและถูกขู่ ว่า ถ้าใครส่งเสียงอะอะ ก็จะถูกยิงทั้งทันที ในบ้านมีเทียนจุดอยู่เล่มเดียว

คราวนี้ เมื่อการผูกมัดเสร็จเรียบร้อยแล้ว เจ้าคนปิดหน้าคนหนึ่ง ก็พูดขึ้นว่า การจับตัวคนทั้ง ๕ ขึ้นมานี้มิใช่เพื่อทรัพย์สินเงินทอง หรือ ช่มเหล่งรังแกอย่างไร ต้องการอย่างเดียว เพียงจะฆ่าคนสักคนหนึ่ง เพื่อ เป็นการเช้นตามพิธีโจรที่ตนเรียนมา ฉะนั้น เพื่อความยุติธรรมแก่คนทั้ง ๕ จึงจะเปิดโอกาสให้ตกลงกันว่า ใครควรจะตายเพียงคนเดียว

นายแจ่มยกมือไหว้ร้องขอชีวิตแทนทุก ๆ คนอย่างน่าสงสาร ส่วน นางหยุดนั้นเป็นลมไปแล้ว แต่ความหวาดระแวงรู้สึกว่าจะทำให้เป็นลม ไม่เต็มที เพราะเกรงว่าจะถูกฆ่าในขณะใดขณะหนึ่ง

เมื่อเห็นว่าการขอร้องจะไม่ได้ผลประการใด นายแจ่มก็พูดขึ้นว่า “ถ้าอย่างนั้น ฉันจะยอมตายเอง ขอให้คนทั้ง ๔ ปลอดภัยก็แล้วกัน”

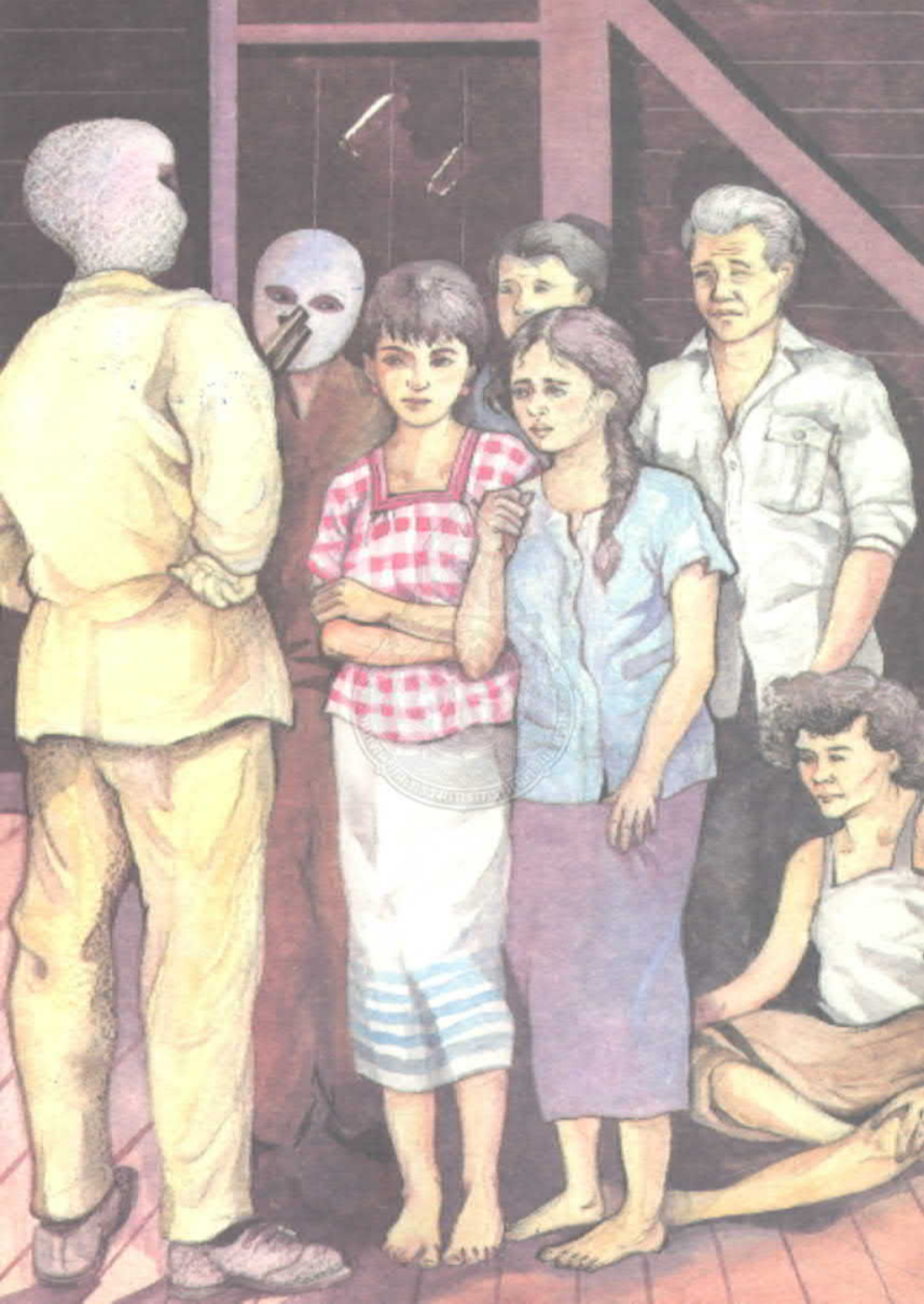
นางหยุดค้านเสียงแข็งขึ้นมาทันที อาการหวาดกลัวหายไปดังปลิดทิ้ง นางกล่าวว่า ถ้าพี่แจ่มตาย ทุกคนจะลำบากกันหมด เพราะขณะนี้ยังต้อง อาศัยพี่แจ่มเลี้ยงดูด้วยกันทั้งนั้น พี่แจ่มอยู่ดูแลลูกไปเถอะ ให้ฉันตายเอง ดีกว่า

นายแจ่มน้ำตาไหลที่ภริยาได้แสดงน้ำใจอันดีงาม ยอมเสียสละ ในยามคับขันเช่นนี้ จึงคิดกันว่า จะยอมให้ภริยาตายไม่ได้ ขอให้ตนตายเถิด การทำมาหากินคงจะช่วยกันคนละไม้คนละมือพอเอาตัวรอดไปได้

เจ้าคนปิดหน้าหันมาถามนายกล่าลูกชายคนโตว่าจะว่าอย่างไร นายกล่าตอบอีก ๆ อีก ๆ พูดไม่เต็มปาก ในที่สุดก็พูดออกมาว่า “เมื่อ พ่อแม่ยอมตายแล้ว แกก็เลือกเอาคนใดคนหนึ่งก็แล้วกัน จะเป็นพ่อหรือแม่ ก็ตามใจ”

ครั้นมาถึงวาระของนางสาวฟ้าสง ก็ตอบอีก ๆ อีก ๆ เช่นเดียวกัน

แต่ไม่ใช่ไปที่ใคร คงร้องไห้มากกว่าอย่างอื่น

แต่เมื่อถึงน้องเล็กคนสุดท้าย ทูตทุกคนก็ต้องตบตะลิวในสวนกุหลาบใหญ่ พุดจาซัดถ้อยซัดคำของเธอ

“ฆ่าหนูเถอะค่ะ หนูยังไม่เคยได้สนองพระคุณพ่อแม่เลย พี่อู๋ทั้งสองเขาก็ดูปร่างงดงาม อาจทำประโยชน์ให้องค์แม่และบ้านเมืองได้ แต่หนูเป็นน้องคนสุดท้ายรูปร่างก็ซีเหี่ยว ขอให้หนูตายดีกว่า”

“ตกลงเราได้คนที่ควรฆ่าแล้ว” เจ้าคนปิดหน้าพุดขึ้น “คนที่ควรฆ่าคือเจ้าพี่ชาย และพี่สาวของเด็กคนนี้ เรายกเว้นให้พ่อให้แม่และให้น้องเล็ก เพราะเป็นคนไม่เห็นแก่ตัวยอมเสียสละ แต่จะฆ่าคนที่คิดเอาตัวรอด”

“ก็ไหนว่าจะฆ่าคนเดียวอย่างไรเล่า” นายแจ่มแย้ง

“ถูกแล้ว ฉันจะเปิดโอกาสให้ ๓ คนที่ไม่ถูกฆ่าเป็นคนเลือกว่าจะให้ไว้ชีวิตคนไหน”

แต่ทั้งนายแจ่ม นางหยุด และน้องเล็ก ไม่ยอมระบุใครเลย คงพุดยืนยันอย่างมั่นคงจะขอเสียสละแทนคนอื่น ๆ

เจ้าคนปิดหน้า หันไปทางเพื่อนกันที่ยืนถือปืนอยู่

“เห็นไหมเล่า แกแพ้นั่นกันแล้ว คนรูปร่างหน้าตาดี ๆ ไม่ได้มีใจเสียสละเสมอไป พี่น้องสองคนนี้น่าตาดีกว่าเพื่อน กลับสู้้องหน้าตาซีเหี่ยวไม่ได้”

“เออ ฉันยอมแพ้มั้”

เจ้าคนปิดหน้าคนหนึ่งจึงพุดขึ้นว่า

“เฮ้ยเอาไป เงิน ๒๐ บาท เป็นค่ารถกลับ ฉันไม่ได้คิดฆ่าพวกแกเลยสักคนเดียว เพียงแต่พนันกันเท่านั้นว่า เมื่อถึงคราวคับขันใครจะเป็นคนเสียสละหรือเป็นคนเห็นแก่ตัว เจ้าเพื่อนฉันเขาพนันให้เจ้าลูกชายคนโตเป็นคนเสียสละ แต่ฉันว่าพ่อเป็นคนเสียสละ แต่กลับปรากฏว่า แม่ก็เสียสละ

หอสมุด
วัดกุหลาบใหญ่

น้องเล็กก็เสียสละ เราจึงได้คนเสียสละเพิ่มขึ้นอีกหลายคน แต่ลูกชายคนโต
ที่กะว่าจะเสียสละเพื่อพ่อแม่พี่น้องกลับเหลวไหลกว่าเพื่อน

“ฉันจะทิ้งมิดไว้ใกล้ ๆ เจ้าลูกชายคนโตเพื่อให้แก้มัดเองแล้วจะได้
แก้มัดคนอื่น ๆ ฉันไม่ได้คิดจะฆ่าจริง ๆ จึงปล่อยให้กลับหมด พรุ่งนี้เจ้าเพื่อน
ที่แพ้พนันจะต้องเลี้ยงอาหารฉัน กว่าจะตัดเชือกได้เสร็จก็คงสว่างพอดี”

เสียงรถยนต์ติดเครื่องออกไปแล้ว

เสียงนายแจ่มต่ำตามหลังว่า “เล่นสกปรกอะไรอย่างนี้ ทำเอา
ขวัญหนีดีฝ่อหมด”

สายไปหรือเปล่า

ดรงค์ เป็นชายหนุ่มที่ชอบเล่นสนุก แต่เรื่องสนุกของเขามักจะเกี่ยวกับการอยากเห็นคนอื่นเดือดร้อน เช่น แก๊งรื้อข้าวของในห้องของเพื่อนให้กระจายกระจาย คล้ายถูกโจรกรรม แต่ก็มิได้มีอะไรหาย บางครั้งในเวลากลางคืนในตอนที่มีแสงไฟไม่สว่างนัก ดรงค์จะหาเศษผ้าดำ ๆ ยาว ๆ มีเส้นด้ายผูกติดอยู่ แล้วนำเส้นด้ายนั้นไปผูกติดกับปลายไม้เล็ก ๆ แอบซ่อนอยู่ข้างกำแพง หรือบนต้นไม้ เมื่อมีคนเดินผ่านไปมา เขาก็จะลากเศษผ้ายาว ๆ นั้นให้เคลื่อนไหว โดยเบนปลายไม้ไปข้างหน้า คนเดินจะรู้สึกเหมือนว่าูกำลังจะเลื้อยเข้ามาใกล้ จะเอะอะโวยวาย ส่งเสียงร้องแทบสิ้นสติ แต่ในขณะเดียวกันดรงค์ก็ขบขันและกลั่นหัวเราะอยู่คนเดียว

บางครั้งความชอบสนุกของดรงค์ก็เกินขนาดไป ถึงกับก่อให้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวายโกสาลหฺล เช่นในขณะที่เพื่อนนักเรียนถอดรองเท้าเพื่อเข้าไปสู่สถานที่อันควรถอดรองเท้า ดรงค์ก็แสร้งอยู่รั้งท้าย แล้วสับคูรองเท้าของเพื่อน ๆ นำไปไว้ห่าง ๆ ปนเปกันจนไม่รู้ว่าเป็นของใครเป็นของใคร ดรงค์เห็นเป็นการสนุก และปกปิดมิให้ใครได้ทราบความคิดชั่ว ๆ นี้ของตนเลย

วันหนึ่งดรงค์ตื่นแต่ตอนดึก ถือเสียมและใบตองออกไปนอกบ้าน พยายามขุดดินข้างถนนที่คนเดินทางไปมาให้ลึกประมาณฟุตเศษ แล้วก็กลบเกลื่อนร่องรอยที่ตนทำไว้ เอาใบตองปิดปากหลุม เพื่อพรางตาผู้เดินผ่านไปมา แล้วก็รีบกลับเข้าบ้าน ทำเป็นนอนหลับตามปกติเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

ดรงค์เป็นเด็กดีในสายตาของพ่อแม่ ตอนกลางคืนดรงค์บ่นอยาก
รับประทานโจ๊กหมูซึ่งอยู่ตรงสี่แยกไกลออกไป คุณแม่ซึ่งมีเมตตาต่อดรงค์
เป็นพิเศษ จึงรีบตื่นแต่เช้าถือปิ่นโตออกนอกบ้านไป เพื่อจะซื้อโจ๊กหมูให้
ลูกรัก

ขณะที่ดรงค์นอนหลับนั้น ก็ได้ยินเสียงเอะอะกันในบ้าน จนต้องตื่น
ออกมาด้วยความตกใจ

เอ๊ะ! นั่นเขาช่วยกันอุ้มคุณแม่เข้ามาทำไมกัน คุณแม่เป็นอะไรไป
คุณแม่ขาหักเพราะตกหลุม ซึ่งไม่ทราบว่ามีใครขุดไว้ ดรงค์รีบเข้าไปหาแม่
กอดแม่แล้วร้องไห้ ดรงค์ไม่กล้าบอกว่า คุณแม่ขาหักเพราะดรงค์เอง

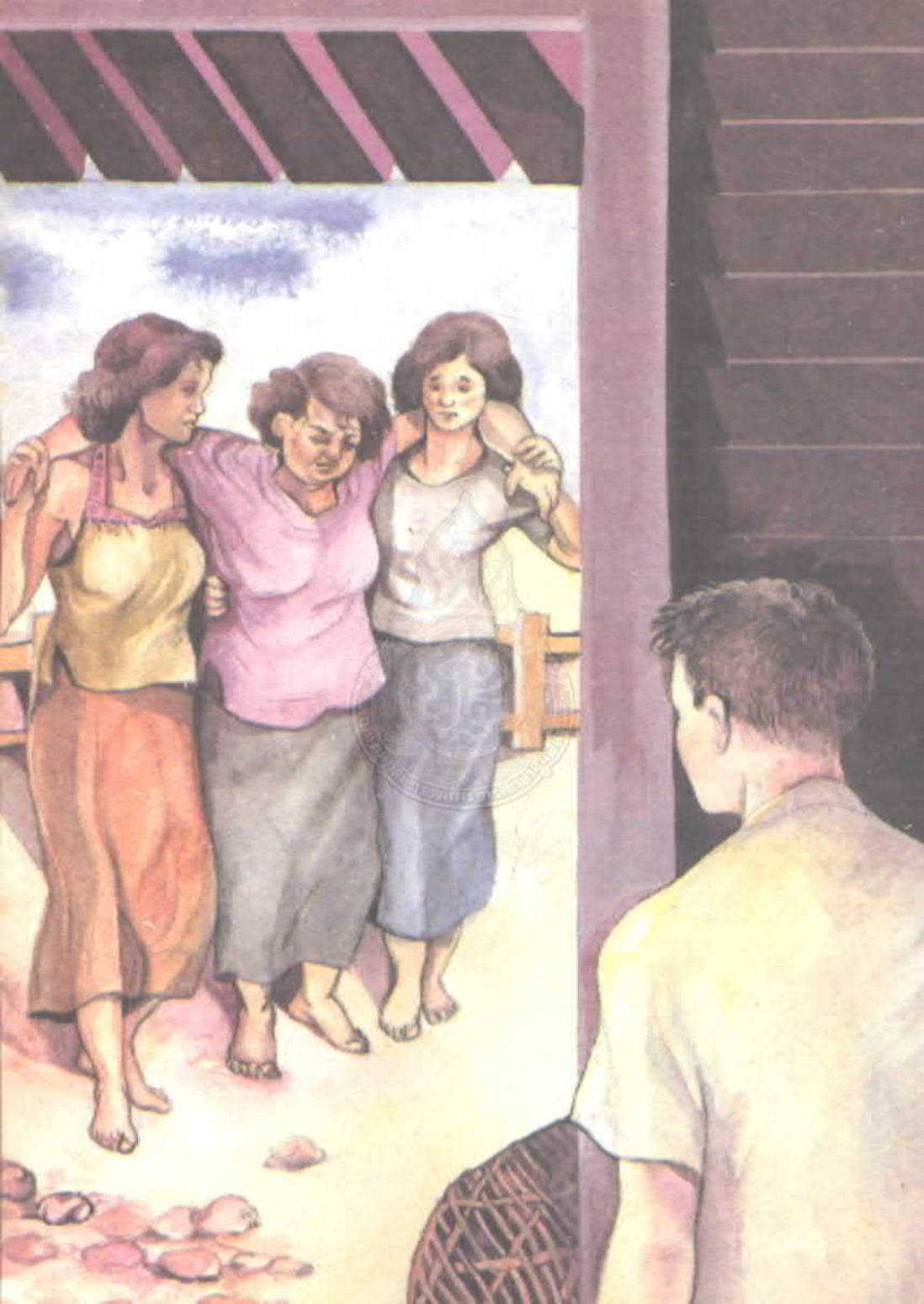
คุณแม่ถูกส่งตัวไปอยู่โรงพยาบาล ดรงค์เสียใจมาก เพราะเขา
ไม่เคยนึกเลยว่า ตัวเขาเองจะเป็นต้นเหตุแห่งความเสียหายอย่างร้ายแรง
ขนาดนี้ เมื่อไม่รู้จะอย่างไรดี ก็ได้แต่นั่งน้ำตาไหลอยู่ข้างเครื่องรับวิทยุ

เช้าวันนั้นเป็นวันพระ เมื่อหมดรายการข่าวแล้วก็ถึงภาคบทความ
โดยไม่ได้ตั้งใจ แต่ดรงค์ก็ได้ยินเสียงท่านผู้พูดซึ่งเป็นอนุศาสนาจารย์ กล่าวไว้
ตอนหนึ่งว่า

“...คนที่ชอบก่อความเดือดร้อน หรือเบียดเบียนคนอื่นนั้น ถ้าเขา
สมมติตนเป็นผู้ถูกรังแก เป็นผู้กำลังถูกข่มเหงเบียดเบียนแล้ว บางที
เขาก็จะเห็นอกเห็นใจคนอื่นมากขึ้น...”

“...มีชายคนหนึ่ง ขึ้นต้นไม้ตาลถูกมดแดงกัด นึกเคืองขึ้นมาจึงจุดไฟ
เผาใบตาลแห้งเพื่อให้ไหม้รังมดแดงนั้น แต่เขาสลึมไปว่า ใบตาลนั้นอยู่ต่ำกว่า
ที่ตรงที่ตนนั่งอยู่ และไฟจะลุกขึ้นมาท่วมตัวเขาด้วย แต่เมื่อจุดไฟแล้ว ก็ไม่รู้
จะแก้อย่างไร เผอิญคนที่อยู่ข้างล่างเห็นเหตุการณ์ และช่วยตะโกนให้รีบ
ตัดทางตาลสดซึ่งมีใบติดอยู่ แล้วรีบโดดลงมาโดยใช้ทางตาลนั้นช่วยตัวเอง
เป็นอันว่าเขารอดจากการถูกไฟครอกตายทั้งเป็น แต่ก็ต้องเข้าเฝือกอยู่

เกือบเดือนเพราะข้าหัก...”

“...การให้ความสุขแก่คนอื่น ดีกว่าให้ความทุกข์แก่คนอื่นที่กลัวเคราะห์ร้ายและโชคร้าย จงเร่งแก้ไขเคราะห์ร้ายโชคร้ายเสียด้วยวิธีหาทางบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นเสียแต่บัดนี้ เรื่องร้าย ๆ ในชีวิตของท่านก็จะหมดไป...”

ดรุณก็ยิ้มอย่างมีความหมาย เขาไปกราบพระในห้องบูชาของคุณพ่อ แล้วพูดในใจกับพระว่า ต่อไปนี้ลูกจะไม่ทำให้ใครเดือดร้อนอีกแล้ว ลูกจะให้ความสุขแก่ทุกคน เพื่อจะได้ไม่มีเคราะห์ร้ายในชีวิตของลูกอีก

ใครผิด

มันส์กลับจากรูระ แล้วนับธนบัตรที่เหลืออยู่ในกระเป๋าเวียนนับอยู่หลายเที่ยว ก็ยังคงเป็นเงิน ๒๘๐ บาท อยู่ตามเดิม ลองนับใหม่ดูอีกสักครั้งเถอะ ๒๘๐ บาทอีก

เงินหายไปไหน ๒๐ บาท ร้านน้ำมันทอดถึง ๒๐ บาท ที่เดียวหรือ จำได้นั้นว่า ตั้งแต่ออกจากบ้านไม่ได้ซื้ออะไรเลยนอกจากเติมน้ำมันรถ ๒๐๐ บาท เท่านั้น มีเงินไป ๕๐๐ บาท ก็ควรจะเหลืออยู่ ๓๐๐ บาท จึงจะถูก

เจ้าของร้านน้ำมันเป็นหญิงหน้าตาก็ไม่เลว เวลาทอนเงินเราก็ดูว่าไม่ผิด แต่ไม่ถึงกับได้นับ รับเงินทอนได้ก็ใส่กระเป๋า นี่จะโกงกันอย่างเลือดเย็นหรืออย่างไร จำชื่อร้านน้ำมันก็ไม่ได้เสียด้วย แต่จำที่ได้ ถ้าจำชื่อร้านได้ค้นดูในสมุดโทรศัพท์ก็คงพบเลขที่ต้องการ จะยอมเสียเงิน ๑ บาท โทรศัพท์ไปต่อว่าสักหน่อย จะถามว่า หากินแบบทอนเงินขาดนี้มานานก็ปีแล้ว คงจะร่ำรวยขึ้นเพราะการโกงคนที่สะเพร่าบางคน ผู้ไม่นับเงินที่ได้รับทอนมาใช้ใหม่ พูดยาวโทรศัพท์มองไม่เห็นหน้ากันจะพูดให้เจ็บๆ อย่างไม่รู้ก็ได้

คิดไปคิดมาก็นับธนบัตรดูอีก จะเพี้ยนนับ ๒๘๐ บาท ให้เป็น ๓๐๐ บาทให้ได้ นับก็ครั้งๆ มันก็ไม่งอกออกมาสักที

ลองนึกถามตัวเองว่า เคยเสียเงินเสียทองตั้งร้อยตั้งพันทำไมไม่เห็นเดือดร้อน มาเดือดร้อนด้วยเงิน ๒๐ บาทเท่านั้น แล้วก็ตอบตัวเองว่า ถ้าเสีย

ด้วยความเต็มใจ เสียแม้จะมากก็ไม่ว่า แต่ถ้าเสียเพราะถูกโกงแล้ว อย่าว่าแต่ ๒๐ บาทเลย เพียงบาทเดียวก็เจ็บใจ

เดี๋ยวนี้ไปวนมาอยู่ในบ้านหลายเที่ยว ครุ่นคิดแต่เรื่องเงิน ๒๐ บาทที่ถูกโกงนั้น พยายามจะไม่คิดก็อดคิดไม่ได้

หยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นมาอ่าน มีแต่ข่าวฆ่ากันฟันกันทั้งนั้น เอ วันนี้เป็นอะไรไป อารมณ์ไม่ดีเลย

ขณะที่กำลังนั่งหงุดหงิดอยู่นั้น คุณพ่อก็เข้ามาทักทาย “กลับมาแล้วหรือลูก” รีบวางหนังสือพิมพ์ตอบท่านว่า “กลับมาเรียบร้อยแล้วครับ”

“ลูกซื้อไส้กรอก ๒ ถุงมาฝากพ่อตามที่สั่งไปหรือเปล่า”

“ซื้อครับคุณพ่อ ผมวางไว้บนโต๊ะอาหารนั้นไงละครับ”

พอตอบคุณพ่อก็ออกไปแล้ว มนัสก็นึกได้ว่าได้แวะซื้อไส้กรอก เมื่อจวนจะเข้าบ้าน ๒ ห่อ ๒๐ บาทพอดี

หน้าของเจ้าของร้านน้ำมันที่ว่าหน้าตาไม่เลว แต่ทำไมถึงโกงนั้นปรากฏขึ้นอีก คราวนี้คล้ายจะยิ้มแยมแจ่มใสทำที่จะพูดด้วย

คิดว่าไม่ได้โทรศัพท์ไปด่าเขา ดีว่าคุณพ่อมาถามถึงเรื่องไส้กรอกเลยทำให้นึกได้ว่า นอกจากเติมน้ำมันแล้วยังซื้อไส้กรอกด้วย เงินนี้มันยุติธรรมดีจริงนะ แม้เราจะลืมแต่จำนวนของมันตรงเสมอ

มนัสรู้สึกสดชื่นขึ้น หีบหนังสือพิมพ์ขึ้นมาอ่านใหม่ บทความวันนี้เขาพูดถูกใจดีจริง เออ จะเขียนทั้งที่ให้มันน่าอ่านอย่างนี้สิ จึงจะนับว่าเป็นนักหนังสือพิมพ์แท้

นายสุดหนั่งไม่เหนียว

นายสุด เป็นคนซื่อ ๆ ไม่ชอบพูดมาก นับเป็นคนมั่งมีคนหนึ่ง ในย่านตำบลบางโพพวง นายสุดภูมิอกภูมิใจอยู่อย่างหนึ่งก็คือ ความมั่งคั่งนี้เกิดขึ้นแก่เขาในทางซื่อสัตย์สุจริตทั้งสิ้น ความขยันหมั่นเพียร ความรู้จักเก็บออม ไม่สุร่ยสุร่ายใจเติบ ได้ช่วยให้เขาตั้งเนื้อตั้งตัวได้อย่างแทบไม่น่าเชื่อ แต่ก็ต้องเชื่อ เพราะมันเกิดขึ้นแล้วจริง ๆ

นายสุดมีพระที่ตนเคารพนับถืออยู่ที่วัดบางโพพวง ท่านพยายามสั่งสอนให้นายสุดรักความซื่อสัตย์ พยายามตั้งอยู่ในศีลธรรม ท่านบอกว่าจงยอมตายดีกว่าที่จะคดโกงหรือหากินในทางทุจริตคิดมิชอบ แล้วท่านก็สอนนายสุดต่อไปว่า พระพุทธศาสนามีได้สอนเพียงให้ตั้งอยู่ในศีลธรรมให้เว้นความชั่วช้าทุจริตเท่านั้น แต่ที่สำคัญยิ่งคือสอนให้รู้จักขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากิน ไม่เป็นคนอ่อนแอ กลัวแดดกลัวฝน ท่านสอนคติเตือนความเกียจคร้าน และการใช้จ่ายทรัพย์สินไปในทางที่ผิด เพราะฉะนั้นจึงรับรองได้ว่า ถ้าปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว นอกจากไม่อดตาย ยังเป็นคนมั่งมีในทางสุจริตอีกด้วย นายสุดพยายามทำตามคำสอนของพระวัดบางโพพวง จนเห็นผลดีประจักษ์ทันตาเห็น จึงเพิ่มความมั่นใจในคุณความดีขึ้นอีกเป็นอันมาก

พระวัดบางโพพวงท่านเห็นว่า น่าจะให้บทเรียนทางศีลธรรมอื่น ๆ แก่นายสุดเพิ่มขึ้นได้แล้ว ท่านจึงสอนนายสุดให้พยายามอบรมจิตใจในทางเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ไม่เลือกว่ามนุษย์หรือสัตว์ อย่าได้คิดให้ร้ายใคร

อย่าคิดข่มเหงเบียดเบียนใคร มีทางช่วยเหลือใครที่ตกทุกข์ได้ยากได้แล้ว ก็ควรถือว่าเป็นโอกาสอันดี การช่วยคนตกทุกข์ได้ยากนั้น ไม่จำเป็นต้องใช้ทรัพย์สินเสมอไป ข้อสำคัญต้องให้น้ำใจของเราทำหน้าที่ก่อน เมื่อมีน้ำใจแล้ว ทางช่วยเหลือจะตามมาเอง หรือบางครั้งจำเป็นต้องสละทรัพย์สินช่วยบ้าง ก็จะช่วยด้วยความตั้งใจและเต็มใจ ไม่รู้สึกเสียดาย เพราะท่านสอนว่า คนที่มีน้ำใจดีต่อผู้อื่นเสมอ นั้น จะเหมือนมีเครื่องรางของขลังไว้คุ้มครองป้องกันตัวทั้งในที่ลับที่แจ้ง การแขวนพระเสียอีกบางครั้งลืมแขวนหรือถอดวางไว้ด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ก็ยังเชื่อว่ามีโอกาสที่มีได้แขวน สู้อะไรแขวนความดีไว้กายไม่ได้ จะเชื่อว่าได้แขวนพระไว้ทั้งในเวลาหลับ เวลาตื่น แต่พระท่านก็ไม่ลืมชี้แจงกันเข้าใจผิดไว้ด้วยว่า การแขวนพระนั้นเป็นการจงใจให้ใกล้ชิดพระได้ง่าย ทำให้รู้สึกว่ายู่ใกล้พระ เป็นการปูพื้นในการเข้าสู่ความดีงามซึ่งเป็นการดีอยู่ไม่น้อย แต่ถ้าจะให้ดียิ่งกว่านั้น ก็คือพยายามเข้าถึงพระในการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลในธรรมด้วย จะได้ชื่อว่า มีพระประจำตัวตลอดเวลา

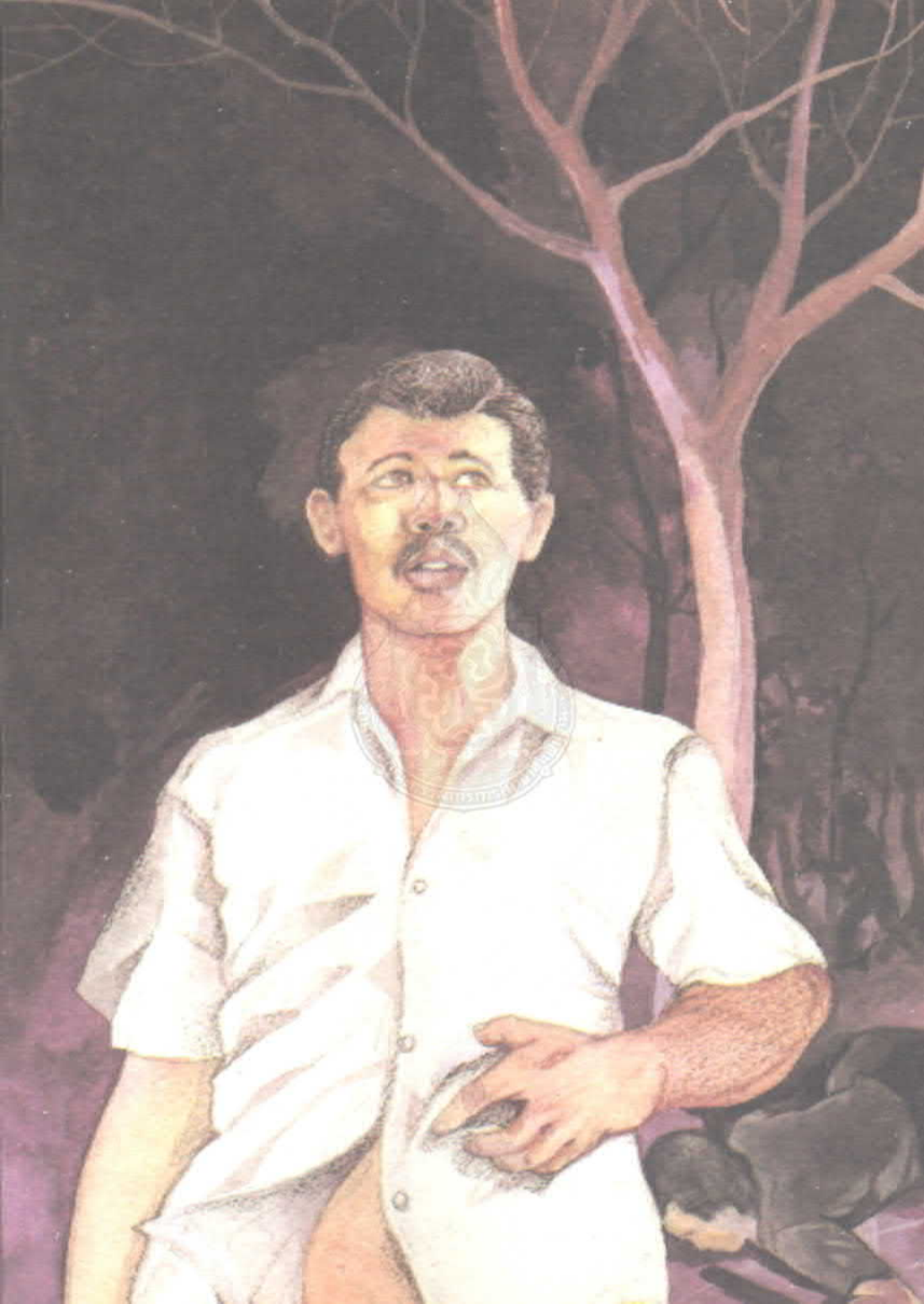
นายสุดเชื่อพระจนตั้งตัวได้เป็นหลักฐานมาแล้ว เมื่อได้รับคำสอนให้อบรมจิตใจในทางเมตตากรุณา ปรารถนาดีต่อผู้อื่นเพิ่มขึ้นอีกก็รีบรับไว้ปฏิบัติตามทันที นายสุดหัดเห็นอกเห็นใจคนอื่น ช่วยขวนขวายในธุระของเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะเมื่อรู้ว่าใครเจ็บไข้ได้ป่วย ก็หมั่นไปเยี่ยมตามอาการ ถ้าเพียงเจ็บไข้เล็ก ๆ น้อย ๆ ก็หาซื้อยาตำราหลวงไปให้ ถ้าเห็นเป็นเรื่องราวแรงก็ช่วยตามหมอมาให้ หรือช่วยนำไปหาหมอ ทั้งนี้ เพราะนายสุดรู้สึกเพิ่มเติมได้เองอีกข้อหนึ่งว่า ในยามตกทุกข์ได้ยาก ถ้าใครยื่นมือเข้ามาช่วยอนุเคราะห์แล้ว จะรู้สึกเป็นสุขใจและขอบคุณผู้นั้น ด้วยเหตุนี้การไม่ทอดทิ้งคนที่กำลังมีทุกข์ จึงน่าจะเชื่อว่าเป็นการทำประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์อย่างแท้จริง

แต่ก็เป็นเรื่องน่าแปลก แม้นายสุดจะพยายามทำความดีถึงเพียงนี้ แต่คนที่ไม่ชอบนายสุดก็มีอยู่ ซึ่งอาจแบ่งออกเป็นสองพวก คือพวกหนึ่ง เห็นนายสุดมั่งมีก็อยากจะมีบ้าง แต่ใจร้อนเกินไปจึงไม่อยากจะเสียเวลา ทำมาหากินให้เหนื่อยยาก อยากจะใช้วิธีลัดในทางทุจริตเช่นปล้นฆ่าหรือ แย่งชิง อีกพวกหนึ่งแสงของศีลธรรมส่องเข้าไปไม่ถึงจิตใจเลย ไม่เชื่อว่า จะมีใครตั้งอยู่ในศีลธรรมจริง หรือทำความดีด้วยบริสุทธิ์ใจจริง มองดู คนทำความดีเป็นคนมีเล่ห์เหลี่ยมแฝงหลังฉากเพื่อหาผลประโยชน์อะไรบางอย่างทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะวัดจากจิตใจของตนเอง ตนเองอย่างไร คิดคด อย่งไร คนอื่นก็คงเลวหรือคิดคดหมด ไม่มีใครในโลกที่จะเป็นคนดี บุคคล ประเภทนี้เห็นเป็นการสร้างทำหรือทำเพื่อหาประโยชน์อะไรบางอย่าง จึงใคร่ จะทำลายคนเช่นนายสุดนี้เสีย ถ้าทำลายโดยตรงไม่ได้ก็หาทางพูดกล่าวร้าย ใส่ความให้เสื่อมเสียชื่อเสียงก็ยังดี

พวกที่ต้องการมั่งมีทางลัดได้ชวนกัน ๒ - ๓ คน เตรียมปล้นบ้าน นายสุด คนร้ายสี่บรูว์ว่านายสุดไปธุระนอกบ้านคงจะกลับประมาณ ๒๑ หรือ ๒๒ นาฬิกา ก็พากันชุมนุมคอยที่อยู่ ด้วยคิดว่าถ้ายิงนายสุดคนเดียว ก็เป็นอันตัดปัญหาต่าง ๆ ได้มาก จะปล้นทรัพย์สินเงินทองอย่างไรก็ทำได้ง่าย เพราะที่บ้านนายสุดมีแต่ผู้หญิงและเด็กทั้งนั้น

นายสุดกลับจากธุระประมาณ ๒๑ นาฬิกา ตามที่คนร้ายคาดคะเน คนร้ายใช้ปืนยาวเล็งยิงในระยะไม่ใกล้และไม่ไกลเกินไป ซึ่งตามปกติ ธรรมดา จะไม่มีโอกาสยิงผิดพลาดไปได้

เสียงปืนดังปังพร้อมกับมีเสียงร้องโอยอย่างสุดเสียง แต่ผู้ที่ร้อง และล้มลงตื่นตระหนกเวลานั้นกลับไม่ใช่ นายสุด กลายเป็นคนยิงนั่นเอง ปืนยาว กระบอกนั้นอาจจะเก่าเกินไป เครื่องกลไกอาจปฏิบัติงานผิดปกติ จึงเกิดการระเบิดขึ้น และเป็นอันตรายแก่ผู้ยิงซึ่งอยู่ใกล้ เมื่อเสียฤกษ์เช่นนี้ คนร้าย

ก็พากันวิ่งหนีอย่างสุดสุด คงปล่อยให้คนยิงนอนร้องครวญครางอยู่แต่ผู้เดียว นายสุดไม่รู้เรื่องก็ตรงเข้าช่วยเหลือ เผอิญไม่มีบาดแผลที่จะทำให้ถึงตาย เพียงแต่หน้าตาถูกสะเก็ดเหวอะหวะไปบางแห่ง เรื่องจึงยุติลงเพียงว่าชายคนนั้นทำปิ่นลั่นและระเบิดถูกตนเองบาดเจ็บ ส่วนเหตุผลที่ทำปิ่นลั่นก็มีอยู่เพียงว่า เดิน ๆ มาลองปืนดูปืนก็ลั่น เป็นอันว่านายสุดไม่รู้ด้วยซ้ำว่า เขาเจตนาจะยิงตนและเผอิญให้มีอันเป็นไปอย่างอื่น

ต่อมาไม่ช้าผู้ที่ไม่ชอบนายสุดอีกพวกหนึ่ง ซึ่งมีได้หวังช่วงชิงทรัพย์สมบัติเพียงแต่รู้สึกหมันไส้ ก็คบคิดกันทำร้ายนายสุด แต่คราวนี้ต้องการจะให้ได้ายมากกว่าจึงวางแผนการ เอาสลอดมาต้ม กับน้ำสลอดนั้นไว้ แล้วทำเป็นชวนเชิญให้นายสุดแะ เมื่อนายสุดเดินผ่านหน้าบ้านของตน นายสุดคนชื่อ ไม่เคยคิดว่าตนจะมีศัตรูก็แะเข้าไปสนทนาด้วย ขณะที่นั่งสนทนาอยู่นั้น เจ้าของบ้านที่เรียกให้แะก็แอบเอาน้ำสลอดใส่ในถ้วยน้ำชา แล้วเติมน้ำชาเพียงเล็กน้อย ด้วยหวังว่าถ้านายสุดดื่ม้ำสลอดแล้ว เพียงครูเดียวก็จะถ่ายท้องอย่างรุนแรง ไม่รู้ว่าก็ครั้งต่อก็ครั้ง ถึงขนาดหมดแรงทีเดียว ขณะที่นายสุดรับถ้วยน้ำชาจะยกขึ้นดื่ม ก็เผอิญให้เด็กคนหนึ่งหกล้มและร้องส่งเสียงแสดงความเจ็บปวด นายสุดจึงรีบวางถ้วยน้ำชาไปช่วยพยุงและช่วยหายามาใส่บาดแผลให้ เจ้าของบ้านที่แกล้ง เมื่อไม่สมหวังก็ได้แต่รู้สึกเสียดายอยู่ ทันใดนั้นเอง ขณะที่คนทั้งหลายมัวไปสนใจบาดแผลของเด็กบ้านใกล้ซึ่งหกล้มนั้น บุตรชายเจ้าของบ้านก็เข้ามาดื่มสลอดนั้นหมดถ้วยโดยไม่มีใครสังเกตเห็น

รุ่งเช้ามีข่าวโจษกันทั่วไปว่า บุตรชายเจ้าของบ้านที่เรียกนายสุดไปดื่ม้ำชา เป็นโรคท้องร่วงอย่างรุนแรง ถึงต้องส่งโรงพยาบาลอาการเป็นตายเท่ากัน แะละเด็กจะมีกำลังต้านทานเหมือนผู้ใหญ่ได้อย่างไร ในเมื่อน้ำสลอดนั้นเขาจะให้ให้นายสุดดื่ม แต่ผู้รับเคราะห์แทนกลายเป็นลูกของ

ผู้แก่งเอง แม้เช่นนั้นนายสุดก็ไม่รู้ว่าเขาคิดจะแก่งตน

กลุ่มผู้ไม่ชอบนายสุดพากันหวาดกลัวฤทธิ์เดชของนายสุด และ
เชื่อกันว่า ถ้าใครคิดร้ายนายสุดจะต้องมีอันเป็นไปต่าง ๆ แต่นายสุดก็มิได้
รู้เรื่องที่เกิดขึ้นนั้น ๆ เลย

ต่อมาอีกประมาณเดือนหนึ่ง ขณะที่นายสุดออกไปที่ร่องสวน
หลังบ้าน อยู่ดี ๆ กิ่งมะม่วงก็หักตกลงมาถูกศีรษะนายสุดแตกเลือดไหล
นายสุดเห็นดาวระยิบระยับไปหมด ยกมือขึ้นกุมศีรษะแล้วทันใดนั้น ภาพ ๆ
หนึ่งก็แวบปรากฏในความทรงจำของนายสุดทันที ตรงบริเวณนั้นเอง เมื่อ
ประมาณ ๑๐ ปีมาแล้ว นายสุดได้เคยใช้กิ่งมะม่วงใหญ่ฟาดสุนัขตัวหนึ่ง
ซึ่งเดินหลงเข้ามาในสวนของนายสุด มันร้องโหยหวน มีเลือดที่ศีรษะไหลออก
เห็นได้ชัด นายสุดยิ้ม ยืนขึ้นเอามือเช็ดเลือดที่ศีรษะ หัวเราะเบา ๆ แล้ว
พูดว่า “หายกัน”

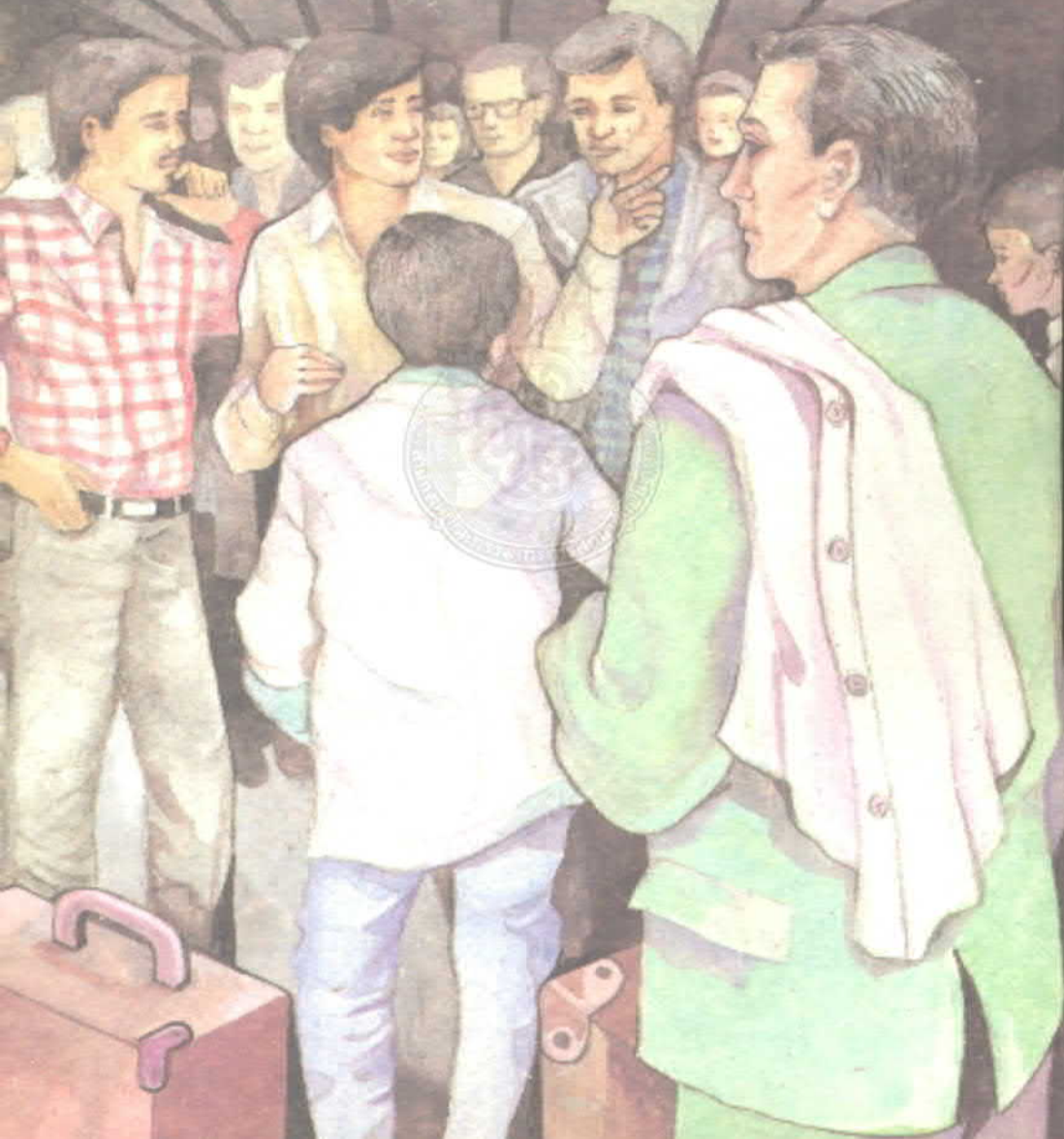
ยอดยกมา

ณ ท่าอากาศยานอันทันสมัยแห่งนั้น เวลาบ่ายไม่ว่าจะมองดูที่ไหน ล้วนแสดงให้เห็นว่ามีผู้คนคับคั่งเป็นพิเศษ บริเวณที่จอดรถมีรถแน่นขนัด ในภัตตาคารมีลูกค้าเื่องแน่น จนผู้จัดการต้องสั่งให้บอยที่ทำหน้าที่อื่นรีบมาช่วยเสิร์ฟน้ำชาป้ายเพิ่มขึ้นอีก ในบริเวณที่พอจะเดินไปมาได้อย่างคล่องตัว ในวันปกติ วันนี้ทำไมจึงมีคนมากมายเหลือเกินจนแทบจะหลีกไม่ไหว ผู้เตรียมเดินทาง ผู้มาส่ง คู่สับสนอสนวนจนไม่รู้ว่าเป็นใคร

แน่ละ ถ้าใครไม่รู้ว่ำนวันนี้ นักกีฬาชุดสำคัญที่สุดของประเทศจะเดินทางไปแข่งขันยังภาคโพ้นทะเล ก็ออกจะเป็นคนโบราณมากไปสักหน่อยที่ไม่สนใจไยดีกับข่าวใหญ่ของวงการกีฬา

เวลาที่เครื่องบินจะออกมีเหลืออยู่เพียง ๔๕ นาที ผู้คุมทีมกีฬามาถึงแล้ว แต่พยายามหาบัตรโดยสารสำหรับนักกีฬาทุกคนที่ตนรวบรวมไว้แต่ผู้เดียว เมื่อนำมาแจกจ่ายเท่าไรก็หาไม่พบ ในที่สุด ก็นึกได้ว่าตนลืมกระเป๋าไว้ที่บ้านอีกใบหนึ่ง เป็นกระเป๋าที่ได้เก็บบัตรโดยสารไว้ด้วย

คนที่เคยรอบคอบที่สุด เครื่องวัดต่อระเบียบแบบแผนที่สุด เมื่อถึงคราวจะเกิดเรื่องก็เกิดได้เหมือนกัน เขาตกใจหน้าซีด พยายามชี้แจงแก่ผู้แทนสายการบินอย่างละล้าละลักแล้วรีบวิ่งมา ณ ที่จอดรถ ออกคำสั่งแก่คนขับให้รีบออกเร็วที่สุด ถ้าเขาซื้อเวลาได้เพื่อให้สามารถยืดอกออกไปเพียงชั่วโมงเดียวเท่านั้น แม้จะเป็นชั่วโมงละพันเหรียญก็จะยอมเสีย เพราะถ้าทั้งคณะไม่ได้ไปเครื่องบินเที่ยวนี้แล้ว ทุกคนก็จะโทษความเจ้าหน้า

เจ้าตา เจ้าระเบียบของเขาที่ไม่ยอมแจกบัตรโดยสารเครื่องบิน นำมาคุมไว้เองเพื่อมิให้คนอื่นซึ่งอาจมีบางคนชี้หลังขี้สืมไม่นำเอาบัตรมาจะทำให้เดินทางอย่างขาดคณะที่สมบูรณ์ แต่ความไม่ไว้ใจคนอื่นของเขานั้นแหละ กลับปรากฏผลออกมาว่า ตัวเขาเองกลับทำให้เกิดความยุ่งยากอลเวงอย่างยิ่ง นักกีฬาขึ้นจับกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์กันต่าง ๆ บางคนก็เห็นใจ บางคนก็ตำหนิคนที่มาส่งซึ่งรู้เรื่องก็พลอยวิตกกังวลไปด้วย

ทุกคนรู้ดีว่าการขับรถเข้าสู่เมืองแล้วกลับมาสู่ท่าอากาศยานอีกนั้น อย่างดีที่สุดถ้าทำได้ทันภายในเวลา ๑ ชั่วโมง ก็เกือบจะนับว่าปาฏิหาริย์อยู่แล้ว แต่นี่จะต้องทำให้ทันภายใน ๔๕ นาที จะทำได้อย่างไร แม้เช่นนั้น ผู้คุมทีมก็ทำ

มีผู้ฉลาดสามารถหลายคน เข้าไปพูดกับผู้แทนสายการบินขอให้เลื่อนเวลาเครื่องบินออกไปอีกสักครึ่งชั่วโมง แต่ผู้แทนก็ได้แต่ตอบเสียใจว่า สายการบินของตนถือระเบียบเรื่องเวลาเฉียบขาดที่สุด ถ้าไม่ใช่เหตุเพราะลมฟ้าอากาศแล้ว จะไม่ยอมเลื่อนกำหนดเป็นอันขาดเพราะเป็นสายการบินของโลก ถ้าเปลี่ยนเวลาตามชอบใจจะทำให้ผู้โดยสารอื่น ๆ อีกตั้ง ๗๐ - ๘๐ คน โกรธแค้นหาว่าทำอะไรไม่มีระเบียบ แก้ไขเวลาเอาตามอารมณ์

ผู้คุมทีมเก่งมาก กลับมาได้ภายใน ๔๕ นาที แต่เครื่องบินออกเสียแล้ว และจะมีเครื่องบินของสายการบินอื่นออกเวลา ๒๒.๐๐ น. ซึ่งจะต้องคอยอีกประมาณ ๕ ชั่วโมง ในการนี้จะเปลี่ยนสายการบินก็ได้แต่จะต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษอีกมิใช่น้อย ถึงกระนั้นก็ยังดีกว่าไปไม่ได้

๒๒.๐๐ นาฬิกา เครื่องบินของสายการบินอื่นพาคณะนักกีฬาผู้ฉลาดจากเที่ยวปายนั้นไปได้ครบคณะ

รุ่งขึ้น หนังสือพิมพ์เวลาเช้าหลายฉบับพากันลงข่าวพาดหัวแสดง

ความยินดีต่อคณะนักกีฬาที่พลาดเครื่องบินเวลาบ่าย เพราะเครื่องบินเที่ยว
บ่ายนั้นได้แล่นเข้าชนภูเขาสูงหนึ่งพังพินาศ มีผู้โดยสารและพนักงานประจำ
เครื่องบินรวมทั้งสิ้น ๘๖ คน เข้าใจว่าจะเสียชีวิตทั้งหมด ทั้งนี้เมื่อประมาณ
๒๐.๐๐ นาฬิกา คืบที่แล้ว ณ ประเทศอื่น

เป็นไปได้อีกที่ความผิดของคนกลายเป็นความชอบขึ้นมาแล้ว
ผู้คุมทีมซึ่งถูกใครต่อใครติเตียนและบางคนก็ถึงกับตำหนิเมื่อวานนี้ กลายเป็น
วีรบุรุษ ผู้ช่วยชีวิตคณะนักกีฬาของตนประมาณ ๑๘ คน ไว้ได้อย่างน่า
อัศจรรย์ที่สุด ญาติพี่น้องของผู้เดินทางปรึกษากันว่าจะต้องช่วยกันออก
ค่าธรรมเนียมที่ผู้คุมทีมกีฬาต้องเสียไปเป็นส่วนตัว ไม่ควรปล่อยให้
เคราะห์ต่อไปแล้ว เพราะการลี้มนั้นได้ช่วยชีวิตไว้มากมายควรถือเป็น
ความดีความชอบอย่างสูง

ในบริเวณภูเขาสูงอันแวดล้อมไปด้วยป่าดงดิบซึ่งเครื่องบินขนาดยักษ์
พุ่งเข้าชนภูเขาแหลกละเอียดนั้น มีเสียงสนทนากันแบบที่หูของมนุษย์อาจจะ
ไม่ได้ยิน แต่เจ้าของเสียงนั้นดูเหมือนจะเข้าใจกันและกันได้ดี

“เห็นฝีมือหรือยังล่ะ แก เจ้า ๘๖ คนนี้มีบัญชีร่วมกันในการเผา
หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ทำให้ผู้คนถูกไฟคลอกตายเสียนับไม่ถ้วน แต่เจ้า ๑๘ คน
ที่กันทำให้มันล้มตัวเครื่องบินนั้น เป็นฝ่ายคัดค้านให้เห็นแก่มนุษยธรรม”

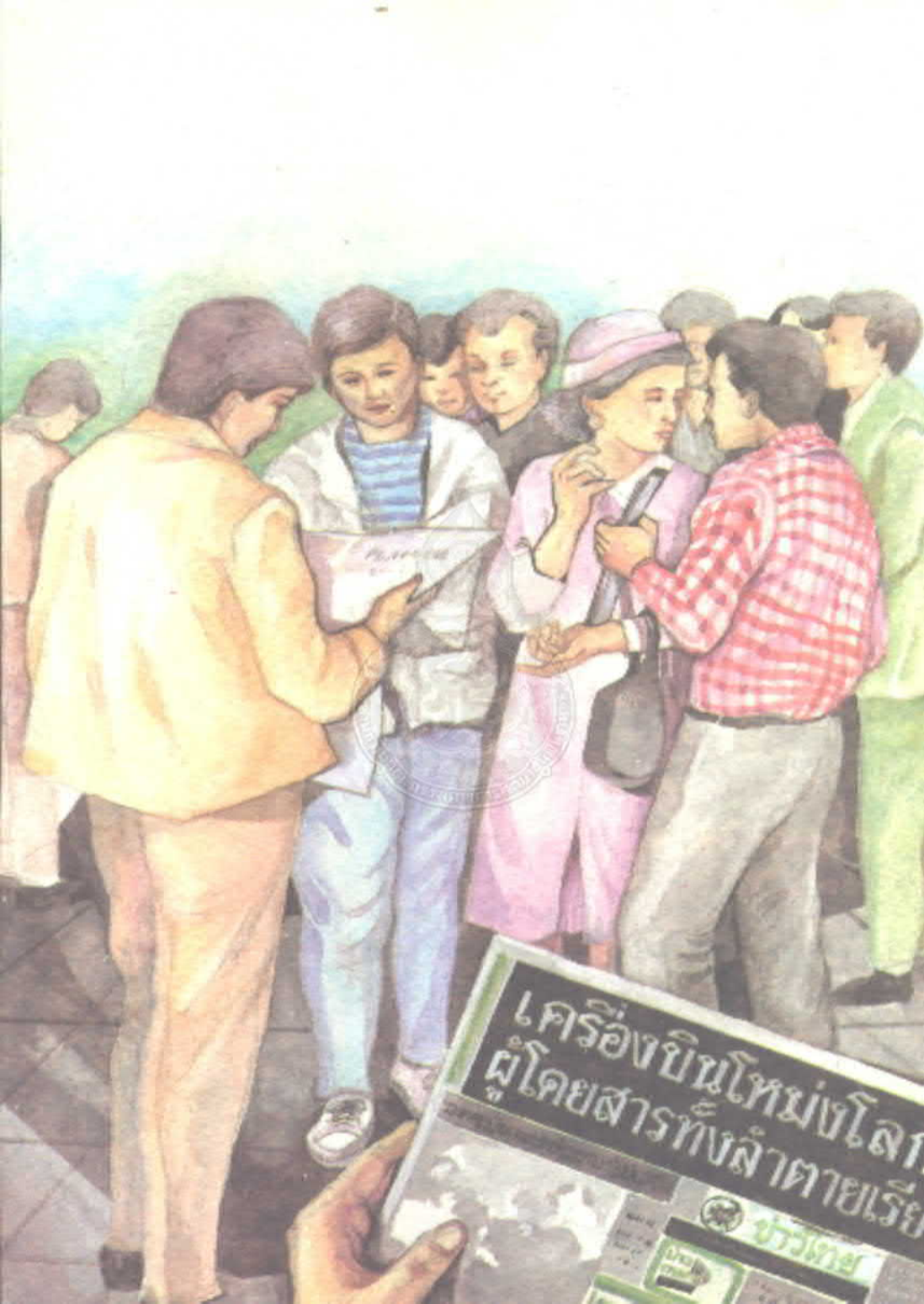
“นี่แกคงจะหมายถึงชาติก่อนใช่ไหม”

“ใช่ะซี ยอดยกมาทั้งบัญชี ก็ต้องเป็นไปตามนั้นใครทำอะไรไว้
ก็ใช้หนี้ของตัวเอง”

“เออเน๊าะ กันสงสัยเหลือเกิน แกทำให้เครื่องบินชนภูเขาได้อย่างไร”

“ง่ายมาก เราผู้เป็นเจ้าหน้าที่ของกรรมมีวิธีการนับร้อยที่จะทำให้
อะไรต่ออะไรเกิดขึ้นตามผลลัพธ์ที่บัญชียอดยกมาบ่งบอกไว้”

“ลองเล่าให้ฟังสักหน่อยซี”

เครื่องบินใหม่งโโล
ผู้โดยสารทั้งลำตายเรียบ

ข่าวไทย

“ได้ซิ พนักงานทุกคนที่เกี่ยวข้องเช่นกับตัน เจ้าหน้าที่วิทยุ จะรู้สึกว่าถึงเวลากำหนดที่เครื่องบินจะถึงท่าอากาศยานอีกแห่งหนึ่งแล้ว ทุกคนจะเห็นเข็มนาฬิกาผิดพลาดไปจากความจริง คนขับเครื่องบินจะเห็นไฟฟ้าที่สนามบินข้างล่างอย่างชัดเจนเป็นเส้นแนวให้ความสะดวกในการบังคับเครื่องบินให้ร่อนลง พนักงานวิทยุจะได้รับสัญญาณความปลอดภัยจากหอบังคับการบินข้างล่างให้ลงได้ ทั้งหมดนี้ ไม่ต้องทำอะไร เพียงนึกให้ได้ยินได้เห็นอย่างผิดพลาดไปจากความจริงเท่านั้น ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะเรียบร้อยหมด นักบินจะขับเครื่องบินลงชนภูเขา โดยเห็นเป็นสนามบินอย่างชัดเจน เรื่องมันก็ไม่มีอะไร เป็นการยุติธรรมทุกอย่าง เพื่อให้เขาชำระหนี้กันยกมาเท่านั้น”

“แกเคยทำงานผิดพลาดบ้างไหม”

“เช่นอย่างไร”

“เช่นพอแกจะบังคับให้มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ตามบัญชานั้นก็ปรากฏว่ามีคนนอกบัญชีเข้ามาปอนอยู่”

“ก็อย่างพวกนักกีฬา ๑๘ คนนั้นไงล่ะ พอจะมาปอนกันก็ทำให้ชะงักเสียไม่ต้องมาปอน”

“แล้วถ้าขึ้นไปอยู่บนเครื่องบินแล้ว แกจะทำอย่างไร”

“ไม่ยากอะไรเลย พอถึงสนามบินแห่งหนึ่ง ก็ทำให้คนนอกบัญชีปวดท้อง หรือไม่สบายต้องพักอยู่ที่สนามบิน เสร็จแล้วก็เหลือแต่ผู้อยู่ในบัญชีล้วน ๆ ที่ได้บินต่อไปเพื่อจะไปลงทะเล หรือชนภูเขา”

“เคยมีบ้างไหม ที่คนนอกบัญชีทั้งหมดขึ้นเครื่องบินแล้วเครื่องบินเกิดเสียขึ้นมาเพราะอุบัติเหตุทางจักรกล ไม่ใช่เพราะกรรม”

“มี แต่พวกเราแก้ไขได้เสมอ คือคุมไม่ให้เครื่องบินนั้นเป็นอันตราย จนกว่าจะร่อนลงอย่างปลอดภัย”

“ถ้าอย่างนั้น มนุษย์ทั้งหลายก็ไม่ควรกลัวอะไรนะซีในเมื่อแต่ละคนมีบัญญัติยกยอมาเช่นนี้ เพราะจะกลัวหรือไม่กลัวก็ไม่มีประโยชน์อะไร ทุกอย่างเป็นไปโดยยุติธรรมของมัน”

“ถูกแล้ว ความกลัวเป็นของไม่จำเป็นเลย แต่สิ่งที่จำเป็นคือ การเร่งสร้างความดีให้มากที่สุดทุกโอกาส ทุกวิถีทางที่จะทำความดีได้ จงพยายามเว้นจากการเบียดเบียนผู้อื่น อย่าก่อกรรมทำเข็ญแก่ใคร ๆ เลย”

“แล้วมีทางใหม่ ที่ผู้ทำความดีมาก ๆ ในปัจจุบันจะช่วยลดภัยอันตรายของบัญญัติยกยอมาร้าย ๆ ให้หมดไปได้”

“มีซิ ผ่อนหนักให้เป็นเบา หรือถ้ามากจริง ๆ ก็กีดกันหรือปิดโอกาสของบัญญัติเก่าไว้ เหมือนเอาน้ำเต็มลงไปใต้น้ำกรด ก็ไม่ได้หมายความว่าน้ำกรดหมดไป แต่ถ้าเต็มลงไปมาก ๆ มันก็จางลงไปได้ น้ำกรดหรือบัญญัติเก่าก็ยังมีเท่าเดิม แต่บัญญัติฝ่ายดีท่วมทับจนจริง ๆ แรงของฝ่ายดีก็ทำหน้าที่ก่อน”

“จะปิดบัญญัติฝ่ายชั่วไม่ได้ทีเดียวหรือ”

“ปิดได้เหมือนกัน ถ้าผู้นั้นเป็นพระอรหันต์ ซึ่งจะไม่มาเวียนว่ายตายเกิดอีก เพราะบัญญัติฝ่ายชั่วไม่รู้จะหาจำเลยได้อย่างไร ในเมื่อไม่มีจำเลยอีกต่อไป”

“อย่างที่แกพูดนี้ คำสอนของพระพุทธเจ้าก็ทำให้คนมีหวังที่สุด”

“แน่นอนมีหวังที่สุด ที่แล้วมาเราไม่รู้ไม่เห็นก็ช่วยอะไรไม่ได้ แต่เราอาจเว้นความชั่วทำความดีในปัจจุบันให้มากอย่างไรก็ได้ เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จทั้งในปัจจุบันและอนาคต”

“ถ้าอย่างนั้น ก็ไม่ควรโทษสายการบิน ไม่ควรโทษคนนั้นคนนี้นะซีถ้าหากมีอะไรเกิดขึ้น”

“กันก็ว่าอย่างนั้น แต่จะโทษหรือไม่โทษก็ตาม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นย่อมเป็นไปตามบัญญัติยกยอมาเสมอ ถ้ายังยกมาไม่ได้ มันก็จะเป็นยกยอไปไว่ก่อน”

ถ้าฉันจะเยือกเย็นกว่านี้

อาทิตย์เป็นคนเลือดร้อน โกรธง่าย หงุดหงิดง่าย มักมีเรื่องต้อง
หน้านิ้วคิ้วขมวดแทบไม่เว้นแต่ละวัน

เรื่องหนึ่งในหลายเรื่องที่ทำให้อาทิตย์เกิดโทสะหรือทนไม่ค่อยได้
ก็คือ การที่มีผู้จะต้องขับรถไปตามถนนสายต่าง ๆ เป็นประจำ ถ้ารถติด
นานหน่อย หรือมีคนเห็นแก่ตัวเอาเปรียบตัดคิว ทั้ง ๆ ที่รถคันอื่นคอยตาม
ลำดับมาเป็นเวลานาน อาทิตย์ก็จะหงุดหงิดหรือแสดงอาการโกรธเคือง
ยิ่งถ้ารถที่ตามมาข้างหลังใช้เสียงแตรกระชั้นมากไป อันเป็นการเกินพอดี
อาทิตย์ก็แทบจะขับรถขวางหน้าไว้เสียทีเดียว

อาทิตย์มีความฝังใจว่า คนขับรถแท็กซี่ทุกคนไม่มีใครดีเลย ชอบแซง
ชอบเอาเปรียบในการจราจร ส่วนคนขับรถอื่น ๆ ก็หาคนดียากเหลือเกิน
ดูเหมือนว่าตลอดเวลาที่ที่ขับรถก็จะมีแต่อาทิตย์เท่านั้นที่เป็นคนถูกคนเดียว

วันหนึ่ง โดยบังเอิญ อาทิตย์เปิดวิทยุในรถฟังแก๊กลุ่ม พอดีเป็น
รายการของพระธรรมเทศนา ซึ่งพระสงฆ์ได้เตือนไว้ว่า

“ถ้าเรามีพื้นจิตคุณเดียว โกรธง่าย เราก็เหมือนใส่แว่นสีดำ ซึ่ง
มองอะไรเป็นสีดำหรือคล้ำไปหมด ควรลองฝึกจิตให้เยือกเย็นสงบ ระวัง
ให้อภัยคนอื่น แสดงอาการยิ้มแย้มแจ่มใส เอื้อเฟื้อผู้อื่นดูบ้างก็จะเป็นเหมือน
ถอดแว่นดำออก ทำให้เห็นสิ่งต่าง ๆ สว่างสดใสตามเป็นจริง

ขณะนั้นรถยนต์คันหนึ่งคอยอยู่ที่ปากตรอกเพื่อเตรียมขับตรงตัดหน้า
รถอื่น ๆ แล้วเลี้ยวไปขวามือ แต่เมื่อไม่มีโอกาสก็ได้แต่คอยอยู่อย่างนั้น

อาทิตย์กำลังได้รับสอนให้เอื้อเฟื้อจึงหยุดรถและโบกมือให้รถที่คอยอยู่นั้นผ่านไปได้ คนขับรถคันนั้นก้มศีรษะกล่าวคำขอบคุณแล้วขับรถผ่านไป

อาจจะเป็นรายแรกในปีนี้ หรือหลายปีที่ผ่านมามีคนก้มศีรษะให้และขอบคุณอาทิตย์ เพราะเขาไม่เคยคิดว่าเป็นหน้าที่ หรือความดีงามอะไรเลยที่จะเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นเมื่อไม่ใช่รถทางตรงแล้ว ก็ควรจะรออยู่จนกว่าจะว่างจึงไปได้

ทันใดนั้นก็มิสุภาพสตรีอีกผู้หนึ่งยืนรื้อเตรียมข้ามถนนอยู่ อาทิตย์ชะลอรถแล้วโบกมือให้สุภาพสตรีผู้นั้นข้าม แต่แทนที่จะกระวีกระวาดเธอกลับค่อย ๆ เดินอย่างช้า ๆ เหมือนกำลังชมตลาด อาทิตย์รู้สึกโกรธขึ้นมาทันที เขานึกติดอยู่ในใจว่าทำไมจึงไม่นึกบ้างว่า เมื่อคนอื่นเอื้อเฟื้อก็ควรรีบเดินข้าม ๆ ไปเสีย แต่แล้วคำสอนของพระเมื่อตะกี้ที่ให้อภัยให้อภัยต่อผู้อื่นก็ทำให้คิดได้ว่า ขณะนี้เมืองไทยกำลังอยู่ในระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อของวัฒนธรรมตะวันตกกับตะวันออก ขนบธรรมเนียมของไทยไม่นิยมให้ผู้หญิงวิ่ง แต่วัฒนธรรมตะวันตก หรือความเจริญในปัจจุบันไม่นิยมให้เชื่องช้า เพราะไปขัดกับประโยชน์ของคนอื่น เพราะฉะนั้นเมื่อมีผู้หนึ่งผู้ใดยังตัดสินใจจะรักษาประเพณีไปก่อน เพราะยังไม่ปลงใจจะตามอย่างสมัยใหม่ ก็ควรให้อภัยเพราะเรายังมิได้พูดจาหรือกันจริงจังในเรื่องนี้ว่าควรตกลงใจอย่างไรสำหรับอาทิตย์เขาเห็นว่าเฉพาะในข้อนี้ ควรต้องรีบด่วนไม่ใช่เดินทอดน่องชมนกชมไม้ เพราะไม่ใช่สมัยใช้เกวียนหรือระแทะ การเดินข้ามถนนในขณะที่รถยนต์หยุดให้ข้ามจึงควรเดินให้เร็วสักหน่อย แต่อาทิตย์ก็ยังพอใจว่า ถ้ามิได้ฟังพระเทศน์ก็คงไม่มีการเห็นใจหรือให้อภัยสุภาพสตรีผู้นั้นเลย อาจจะนึกอะไรแรง ๆ ก็เป็นได้ อย่างน้อยพระก็ได้ช่วยสอนไม่ให้โกรธง่าย

อีกสักครู่หนึ่งเมื่อเข้าช่องเส้นขีดขาว ซึ่งห้ามเปลี่ยนแนวเดินรถ

หมายความว่า ใครอยู่ในช่องไหนต้องเล่นตามช่องนั้นอย่างเคร่งครัดจะตัดสินใจอย่างไรก็ตัดสินใจเสียก่อนถึงเส้นขาวที่บนนั้น วันนี้มีรถแท็กซี่แซงเบียดเพื่อจะเข้าช่องที่อาทิตย์กำลังไปอยู่อีกเหมือนวันอื่น ๆ เพราะช่องริมสุดที่อาทิตย์กำลังไปอยู่นั้น รถไปได้เลย ไม่ต้องติดไฟแดง พอเขาคิดว่าจะโกรธเหมือนวันก่อน ๆ คำสอนของพระก็แว่วมาอีกว่า ให้อภัยเสียเถิด อาทิตย์จึงชะลอรถไม่ขึ้นเล่นเข้าไปเบียดกับรถที่แซงตัดหน้าไปนั้น เป็นอันไม่ต้องมีเรื่องกัน

ต่อมาไม่ช้า มีรถตามหลังมาคันหนึ่ง เปิดแตรหลายครั้งแล้วแซงไปทางขวา อาทิตย์รู้สึกโกรธขึ้นมาทันที หักใจต่อไปไม่ไหวแล้ว ใครจะมาให้อภัยได้ทั้งวัน ถ้าจะถือว่าโกรธง่าย ก็จะต้องขอยกมือไหว้พระขอโทษสักครั้งเถิด เพราะเหลืออดเหลือทนจริง ๆ อาทิตย์มองดูรถแท็กซี่ที่แซงไปทางขวานั้นด้วยสายตาไม่เป็นมิตร คนขับรถแท็กซี่ยกมือซ้ายขึ้น อ้าแล้วก็หุบ ๒ - ๓ ครั้ง เป็นการเตือนให้ทราบว่าเขาเปิดไฟเลี้ยวข้างไว้ อาทิตย์รีบเปลี่ยนสีหน้าก้มศีรษะให้คนขับรถแท็กซี่คันนั้นทันที หลงโกรธเขาที่แทะเขาก็เจตนาดีเพื่อจะบอกให้รู้ว่า เปิดไฟเลี้ยวข้างไว้ อาทิตย์เริ่มยอมรับว่าคนขับแท็กซี่ที่มีน้ำใจดีก็มีเหมือนกัน

คราวนี้อาทิตย์จะเลี้ยวรถไปทางขวา จึงเปิดไฟเลี้ยวอีก ปรากฏว่ารถแท็กซี่ซึ่งมาตามเส้นทางตรง และมีสิทธิ์ในทางตรง ยิ่งกว่านั้นกลับโบกมือให้เขาเลี้ยวไปได้ โดยทางฝ่ายแท็กซี่ยอมชะลอรถให้ อาทิตย์แปลกใจมากที่เหตุไฉนในวันนี้จึงพบคนดี ๆ มากเป็นพิเศษ เขาก้มศีรษะให้แก่คนขับแท็กซี่คันนั้นโดยไม่ต้องผิน และยอมรับว่าความตั้งใจเดิมของเขาผิดไปเสียแล้ว คนดียังมีเต็มเมืองเพียงแต่เขาไม่เคยได้สนใจ หรือไม่เคยเปิดโอกาสให้ความดีมาครองใจเป็นพื้นฐานของตนเองก่อน จึงมองไม่เห็นความดีของผู้อื่นเท่านั้น

อาทิตย์เริ่มมีใจสงบเย็น และรู้สึกว่าการเปิดวิญญูชั่วคราวของเขา อันเป็นเหตุให้ได้ฟังพระธรรมเทศนาเพียงบางตอนนั้น ช่างเป็นประโยชน์ แก่ชีวิตของเขาเหลือเกิน ต่อไปนี้เขาจะไม่โกรธใครง่าย ๆ จะไม่มองคน ในแง่ร้าย และสำคัญที่สุด จะเริ่มทำความดีต่อคนอื่นก่อนเสมอ เพราะ การปูพื้นความดีไว้ในจิตใจของเราก่อนนี้เองอาจเป็นการดึงดูดให้ได้พบ ความดีจากคนอื่นอย่างผิดสังเกตก็ได้

ขณะที่กำลังคิดเพลินนั้น ก็ปรากฏว่ารถข้างหน้าติดเป็นแถวเพราะ ติดไฟแดงด้านซ้ายมือของอาทิตย์มีตรอกซึ่งรถแท็กซี่คันหนึ่งแล่นออกมา เพื่อจะเลี้ยวขวาตัดผ่านหน้ารถของอาทิตย์แต่ยังร่อยอยู่ ถ้าอาทิตย์จะขับรถ ต่อไปจนชิดรถคันหน้า รถแท็กซี่คันนั้นจะเลี้ยวไปไม่ได้ เขาจึงตกลงใจ หยุดเว้นช่องทาง แล้วโบกมือให้รีบเลี้ยวผ่านไปเสีย คนขับแท็กซี่ก้มศีรษะให้ และเมื่อเลี้ยวได้แล้วยังแถมยกมือไหว้แถมเป็นพิเศษอีกด้วย ทำให้อาทิตย์ ตกใจรีบยกมือรับไหว้ เพราะไม่คิดว่าจะได้อะไรมากถึงเพียงนั้น เพราะ เพียงชะลอหยุดให้หน่อยเดียวเท่านั้น ไม่น่าจะเป็นบุญคุณอะไรเลย

อาทิตย์อาจจะต้องขับรถไปอีกหลายปี หรือหลายสิบปีถ้าเขายังต้อง ไปมาบนถนน และถ้ายังจะพอมีรถส่วนตัวขับอยู่เรื่อย ๆ แต่ที่สำคัญยิ่ง สำหรับอาทิตย์ก็คือ เขาคงจะเป็นคนใจเย็นกว่าเดิม ผ่อนผันสัณยาวกว่าเดิม ไม่โกรธง่ายเหมือนเดิม ใช้ความดีเป็นเครื่องนำทางได้กว่าเดิม

เป็นไปได้หรือที่พระพุทธศาสนาช่วยให้เขาเปลี่ยนไปได้ถึงเพียงนี้ เป็นไปได้หรือที่การเปิดวิญญูเฉยใจได้ฟังเทศน์ของพระเพียงเล็กน้อย จะ ทำให้คนเราได้คิด และนำมาใช้สอนใจตนเองจนยอมรับ ที่แล้วมาเขาคิด ผิดไป

อาทิตย์ยังหาคำตอบปัญหานี้ชัดเจนไม่ได้ แต่ที่เขาจำแนก ๆ ก็คือ เขาได้ประโยชน์มาแล้วจริง ๆ

วันหนึ่งข้างหน้า เมื่อความสนใจทำให้เขาใกล้ชิดพระพุทธศาสนา ยิ่งขึ้น เขาอาจได้ทราบว่า คนที่พร้อมจะรับเอาคุณงามความดีมาเป็นอาภรณ์ ประจำชีวิตของตนนั้น แม้บางครั้ง หรือในเบื้องต้นเขาอาจทำอะไรผิดพลาด ไปได้ แต่ความขำคิด ความสังเกตและการไม่ปฏิเสธสิ่งที่ถูกที่ชอบนั้นแหละ คือลักษณะที่เรียกว่า “เวไนย” คือผู้ที่พอจะแนะนำได้ ถึงอย่างไร ก็จะมี โอกาสได้ประสบผลอันดีงามในวันหนึ่ง เมื่อความพร้อมที่จะรับเอาคุณงาม ความดีของเขา นั้นได้เปิดทางให้ความดีเข้าไปเป็นพื้นแห่งจิตใจบ้าง แม้เพียง บางครั้งบางครั้ง

เรื่องของวิรุพห์

ในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม วิรุพห์บรรจงวางดอกไม้ลง ณ เบื้องหน้า แล้วจุดธูปเทียนถวายนมัสการ พลังแห่งคุณพระแก้วมรกตด้วยความเลื่อมใสศรัทธาระลึกถึงพระพุทธรูป เห็นภาพที่พระองค์กำลังเสด็จจาริกสั่งสอนประชาชนในถิ่นนั้น ๆ เมื่อสองพันห้าร้อยปีเศษล่วงมาแล้ว

ครั้นแล้ว วิรุพห์เด็กหนุ่มผู้กำลังเรียนอยู่ในชั้นเตรียมอุดมศึกษาก็นึกในใจเป็นเชิงปริบทุกข์ เบื้องหน้าพระพุทธรูปภูมินั้น เป็นใจความว่าฐานะความเป็นอยู่ของเขาพร้อมด้วยมารดาบิดาและน้อง ๆ กำลังอยู่ในสภาพรอวันตาย บิดากำลังเจ็บหนักไม่สามารถประกอบอาชีพได้ วิรุพห์ก็กำลังอยู่ในวัยเรียน ไม่ทราบว่าจะช่วยกอบกู้ฐานะของตนได้อย่างไร จึงจะสมกับที่ตนเองเป็นลูกคนโต มารดานั้นแม้จะไม่เจ็บไข้ได้ป่วย แต่ก็ต้องพยายามบิดาและดูแลน้อง ๆ ซึ่งยังเล็กอยู่หลายคน ตกลงว่าเงินทุกบาททุกสตางค์ที่เคยเก็บสะสมไว้ ได้นำออกใช้จนหมดสิ้นแล้ว มารดาบอกกับวิรุพห์ว่า ขณะนี้มีเงินเหลือติดบ้านอยู่เพียง ๕ บาท ต่อจากนี้ก็คงจะต้องอดตายกันทั้งบ้าน ส่วนที่ตัววิรุพห์มีเงินอยู่เพียง ๑ บาท

ในขณะที่กำลังจะอธิษฐานขอคุณพระรัตนตรัยได้โปรดคลันดาลให้มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาช่วยปลดปล่อยทุกข์ร้อนในครั้งนี้ วิรุพห์ก็นึกได้ถึงข้อความในหนังสือทางพระพุทธศาสนาที่เคยอ่านพบว่า ศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นมิได้สอนให้บุคคลแก้ปัญหาชีวิตด้วยการอ้อนวอนหรือขอร้อง แต่ให้หาทางออกด้วยการใช้สติปัญญาและความอดทนพากเพียร

ไม่ย่อท้อ ไม่นิ่งคอยสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาบันดาลความทุกข์ร้อนให้ คำว่า “อธิษฐาน” มิได้หมายความว่า การไปนั่งขออะไรด้วยการนึกในใจกับพระพุทธรูป หากหมายถึงความตั้งใจแน่วแน่ ไม่กลับกลอกในการประกอบคุณงามความดี พอนึกมาถึงเพียงนี้ วิรุพห์ก็ตกลงใจใหม่ว่าจะไม่ขออะไรจากพระรัตนตรัย แต่จะใช้เหตุผลประกอบการพิจารณาแก้ปัญหาชีวิตนี้ให้สมเป็นพุทธศาสนิกชนให้จงได้

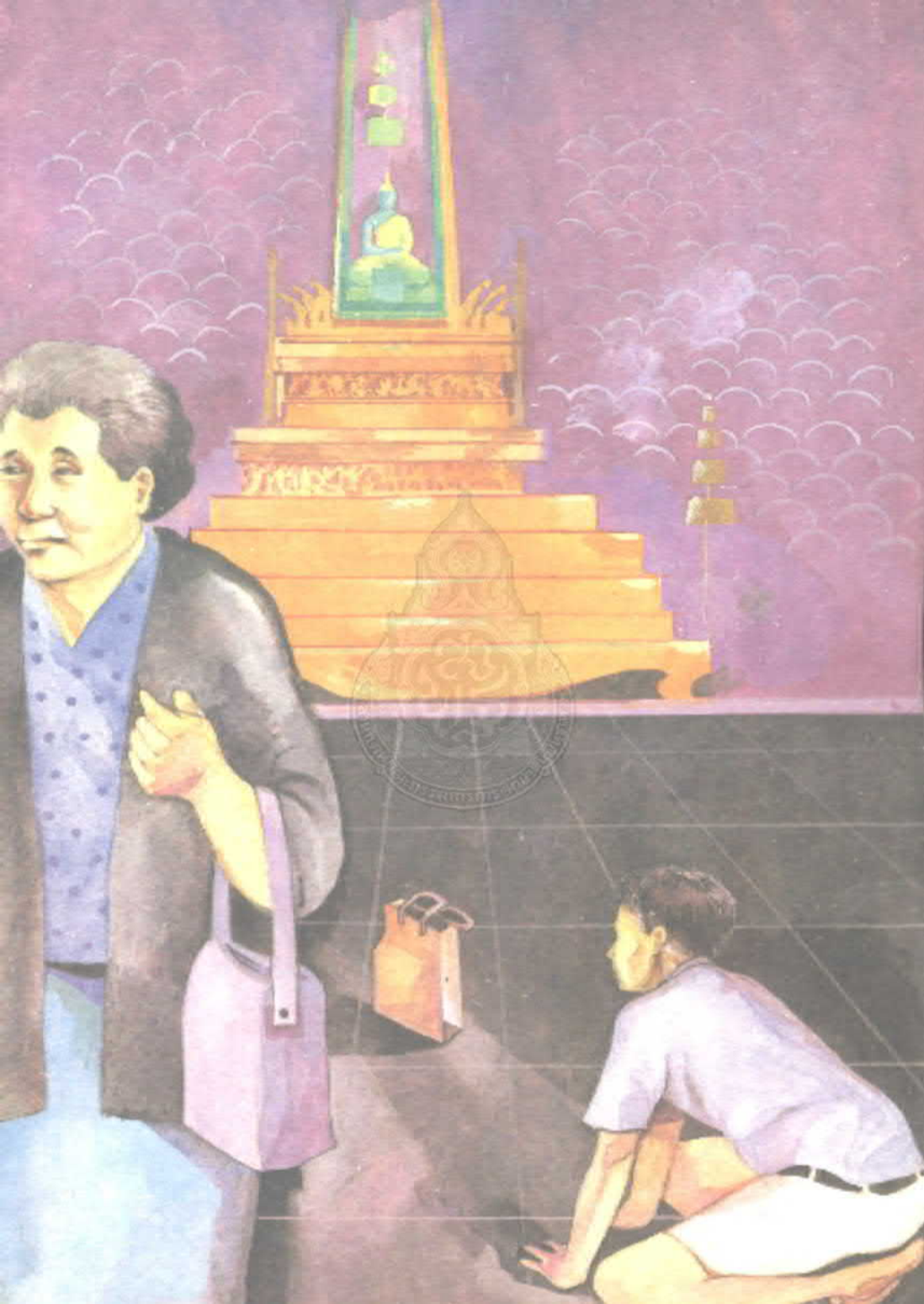
“เมื่อคนที่ทำงานนำเงินเลี้ยงกันทั้งบ้านล้มเจ็บลงก็เป็นธรรมดา อยู่เองที่จะต้องขาดรายได้ แม้เราเองจะอยู่ในวัยเล่าเรียน แต่ก็โตพอจะทำงานได้แล้ว การอ้างวัยเล่าเรียนมาเป็นข้อแก้ตัว แล้วปล่อยให้ทุกชีวิตอดตายไปด้วยกันอย่างนี้ จะเป็นการรอบคอบดีแล้วหรือในเมื่อมือเท้าเรายังดีอยู่ เหตุใดจะต้องมาทวงพระรัตนตรัยให้ต้องยุ่งยากไปกับเราด้วย เราทำไมจึงไม่ตัดสินใจแก้ปัญหาเสียเดี๋ยวนี้ ด้วยเรียวแรงและด้วยความอดทนของเรา”

วิรุพห์คิดเช่นนี้แล้วก็พอใจว่า การมานมัสการพระทำให้ตนเป็นคนเข้มแข็งและหาทางออกได้จริง ๆ เมื่อก่อนเขาคิดกันอยู่เพียงว่าเขาเป็นนักเรียน เขาจะทำงานได้อย่างไร แต่ระหว่างความอดตาย กับการรอให้เรียนจบเสียก่อนปัญหาเรื่องความอดตายสำคัญกว่า เขาจึงตกลงใจจะกลับไปหางานทำ อะไรก็ได้ จะเป็นการออกแรงหรืออะไรขอแต่ให้สามารถช่วย พ่อแม่ และน้อง ๆ ก็แล้วกัน

วิรุพห์ก็กราบพระพุทธรูปภูมิตัวด้วยความปลื้มปิติ แต่ก็ต้องสะดุดใจเมื่อกราบพระเสร็จ “นี่กระป๋องของสตรีชราผู้หนึ่งใกล้ ๆ เมื่อกี้นี้ลืมเอาไว้แน่ทีเดียว เราจะทำหน้าที่เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีสักหน่อย”

“คุณยายครับ ๆ คุณยายลืมกระป๋องเอาไว้”

หญิงชราหันมามองด้วยความสงสัย แต่แทนที่จะแสดงความสนใจ

หรือดีใจ กลับทำหน้าอกบุญไม่รับ

“นี่อย่างไรกัน ฉันอุตส่าห์เอามาทิ้งไว้ต่อหน้าพระแก้วแล้ว เธอก็ยังเจ้ากี้เจ้าการเอามาคืนอีก อยากได้ก็เอาไปซิ เมื่อเช้าเอาไปวางไว้ที่ร้านขายของ เจ้าของร้านก็ตามมายัดเยียดให้อีก เธอรู้ไหม หมอดูบอกไว้ เพราะของสิ่งนี้อยู่ในบ้าน ฉันจึงเป็นคนอัปโชคอัปลาภไปหมด”

“อะไรกันนะครับคุณยาย ในกระเป๋านี้”

“เปิดดูเอาเองก็แล้วกัน”

วิรุฬห์เปิดกระเป๋านั้นดู ก็เห็นแจกันแต่ยวรูปน้ำเต้าขนาดเท่าผลมะตูม ลายครามงดงามยังบริบูรณ์ดี ไม่มีตำหนิร้าวหรือแตกบิ่น

“หมอเขาชี้มาที่แจกันลูกนี้ หรือคุณยายตีความหมายคำพูดของเขา”

“เขาไม่ชี้ก็เหมือนขึ้นะแหละ เขาบอกว่าของเก่าที่อยู่หวนอนมียู่ขึ้นหนึ่งเป็นเสนียดแก่ฉัน แล้วของเก่านั้นมันก็มีอยู่เพียงเจ้าแจกันอัปมงคลนี้อย่างเดียว เอาละฉันจะไป เธอพอใจก็เอาไว้เถอะ ขอแต่อย่ามาตามเข้าชี้คืนอีกก็แล้วกัน”

วิรุฬห์งงวยต่อเรื่องเฉพาะหน้านั้นมองดูกระเป๋าทืออย่างใช้ความสังเกตอีกครั้งหนึ่ง ก็เห็นความชำรุดหลายอย่าง ซึ่งแสดงว่าเจ้าของไม่ต้องการจริง ๆ ความคิดแวบหนึ่งเกิดขึ้นมา “ถ้าไม่ต้องการจะลองเอาไปขายร้านรับซื้อของเก่าก็ได้ อย่างน้อยก็คงได้เงินใช้บ้าง”

เมื่อตกลงใจดังนั้น เขาก็โยนกระเป๋าทือนั้นทิ้ง หากกระดามหาหอแจกันใบนั้น แล้วขึ้นรถเมลิไปยังร้านขายของเก่า

ขณะที่วิรุฬห์ยื่นแจกันให้เจ้าของร้านดู เขาได้สังเกตเห็นแววตาประหลาดของเจ้าของร้าน ภายหลังที่เจ้าของร้านยกขึ้นดูตัวหนังสือเงินที่เขียนอยู่กันแจกันนั้นแล้ว ก็ถามว่า

“จะขายเท่าไร”

วิรุพห์ตอบทันทีว่า “ลองตีราคามาซิว่าจะให้เท่าไร”

“ห้าสิบบาท”

“ยังถูกไป” วิรุพห์ตอบแล้วก็เดินจะไปถามร้านอื่น ซึ่งอยู่ใกล้เคียง
เจ้าของร้านรีบเรียกให้หยุดก่อนแล้วขึ้นราคาให้

“ร้อยบาท”

“เอาอย่างนี้ดีกว่า ลองไปถามราคาดูหลาย ๆ ร้าน ร้านไหนให้
แพงที่สุด ก็ขายให้ร้านนั้น”

เจ้าของร้านรีบห่วงเหี่ยวและพูดกับวิรุพห์เพื่อจะขอซื้อ โดย
เพิ่มราคาให้อีก

ขณะที่กำลังต่อรองราคากันอยู่ มีฝรั่งคนหนึ่งเดินเข้ามา เห็นวิรุพห์
ถือแจกันก็สนใจขอดู วิรุพห์พูดภาษาอังกฤษได้งู ๆ ปลา ๆ บอกฝรั่งว่า
เจ้าของร้านจะให้ราคาสามร้อยบาท

พอดีล่ามมาทัน จึงเข้าช่วยเป็นคนกลางเจรจาระหว่างวิรุพห์กับ
ฝรั่งนั้น

ล่ามบอกว่า ฝรั่งคนนี้เป็นนักสะสมของเก่า เดินทางมาจากยุโรป
และฝรั่งพอใจแจกันใบนั้น จะให้ราคาถึงพันบาท

วิรุพห์หันไปถามเจ้าของร้านว่าจะสู้ราคาหรือไม่ เมื่อเห็นว่า
เจ้าของร้านไม่ตกลงเขาจึงขายให้ฝรั่งไป

บิดาของวิรุพห์ลูกหนึ่งได้อย่างประหลาด เมื่อเห็นลูกชายถือธนบัตร
ใบละร้อยซ้อนกันปึกใหญ่ และเล่าเรื่องราวให้ฟัง

“พระช่วยเราแล้วลูกเอ๋ย ท่านช่วยโดยที่ลูกไม่ต้องไปขอร้องอะไร
ท่านเลย”

คณะกรรมการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านเพิ่มเติม และ
หนังสืออ้างอิง ชุดพระพุทธศาสนาและจริยธรรม ระดับประถมศึกษา
และมัธยมศึกษา

นายกมล สดประเสริฐ	ประธานกรรมการ
พระเทพโสภณ (กมล โกวิท)	กรรมการที่ปรึกษา
พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบ จิตตภาโณ)	กรรมการที่ปรึกษา
นางแม่นมาส ขวลิต	กรรมการที่ปรึกษา
นายสุชีพ ปุญญานุภาพ	กรรมการ
นายจำรัส ดวงธิสาร	กรรมการ
นางสุนน อมรวิวัฒน์	กรรมการ
นายเย็นใจ เลหาวนิช	กรรมการ
นายสมพร เทพสิทธิ์า	กรรมการ
นางมาลินี ผโลประการ	กรรมการ
นายพินิจ สุขะสันต์	กรรมการ
นางสาวยุพิน ธชาศรี	กรรมการและเลขานุการ
นางสาวพรรณงาม แยมบุญเรือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายประเสริฐ รุ่งแสง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้เขียน

นายสุชีพ ปุญญานุภาพ

ผู้วาดภาพประกอบและจัดทำรูปเล่ม

นางสาวจิรพร ลิ้นไพบูลย์

คณะบรรณาธิการ

นางสาวยุพิน ธชาศรี

นางสาวพรรณงาม แยมบุญเรือง

นายพินิจ สุขะสันต์

นางเรียมพร อธิปอนันต์

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน ระดับมัธยมศึกษา
เรื่อง สีสานชีวิต ขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้
หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๓๐

(นายเอกวิทย์ ณ ถลาง)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๒๖ มีนาคม ๒๕๓๐

